KLA
TURANEN ESVA
KEINUTIE 9 C 66
00240 HKI 94/06

TUNTURILATU

LAPINKÄVIJÄIN LEHTI ● JULKAISIJA TUNTURILATU RY ● N:o 1/1982.

Puheenjohtajan tähdenvälejä

★

Heti ensituimaan täytyy aloittaa selityksin. Jäsenistömme on joutunut odottamaan kevään ja kesän toiminnastamme kertovaa kiertokirjettä – ja ehkä innolla myös jäsenmaksukorttiakin. Nehän on yleensä yhdessä postitettu ennen vuodenvaihdetta. Ja näin oli tarkoituksemme tälläkin kertaa. Jäsenkortistoamme on tähän asti hoidettu käsipelillä ja postitukset talkoina. Koska 2400 jäsenen hoito siten on muodostunut lähes ylivoimaiseksi vapaaehtoisille sihteereille, päätimme viime syksynä siirtyä pankin tietokoneen käyttöön jäsentiedostoissa ja jäsenmaksun perinnässä. Sihteeri- ja talkootyönä tehty perusjäsentietojen luokitus ja ajolomakkeille kirjaus on ollut huomattavasti suurempi urakka kuin mitä olimme arvioineet, ja niin aika on lipunut käsistä. Jälkeenpäin viisastellen olisi kannattanut kustannuksista huolimatta postittaa kiertokirje erillisenä. Pahoittelen tapahtunutta ja toivon toimintatietojen ehtineen kuitenkin suunnitelmiinne. Toivon myös uuden järjestelmän helpottavan tulevien vuosien urakoita. Perustyö on nyt tehty. Emme ole kuitenkaan vielä ehtineet tarkistaa ajettuja tietoja, onko ne kirjattu oikeassa muodossa. Joten tarkistakaa ja korjatkaa pankkisiirtolomakkeelle, jos aihetta ilmaantuu. Toivottavasti pääsemme vähin erin palvelemaan esimerkiksi osoitetiedoin myös tunturikerhoja uudella järjestelmällämme.

★

Vaikka omalta osaltamme olemme olleet näin myöhässä, toivon teidän tunturilatulaisten olevan nopeampia jäsenmaksujen suorituksessanne. Susi-Kiisan ensi kesän kämppätalkoot on mahdollistettu hankkimalla jo kelotukit ja muu puutavara sekä rakennustarvikkeet. Joten jälleen kerran tarvitsemme myös vapaaehtoisia tukieriä kämppärahastoon. Toivottavasti palstojemme rakentamiseen ja kunnostamiseen liittyvät taloudelliset "haasteet" alkavat jälleen elää ja tuottaa tulosta. Pian rakentamisemme alkaa olla loppusuoralla, mutta muistuttaisin myös "vähemmän hohtavan" vanhan omaisuutemme kunnossapidon ja korjaamisen olevan yhtä tärkeätä ja siten myös aikamme ja muiden uhraustemme väärttejä. Enköhän voi jo etukäteen kiittää erilaisesta talkootuestanne.

★

Tässä muistaessani muistuttaisin tunturikerhoja siitä, että tunturiladun toimintakauden muuttaminen kalenterivuodeksi edellyttäisi vastaavaa aikamuutosta myös kerhojen sääntöihin, joten valmistelkaapa asia seuraavaan vuosikokoukseenne.

★

Sitten menisin aivan toiseen asiaan. Kämppiemme käyttö on kovin epätasaista. Susi-Talaksella voitaisiin käydä nykyistä enemmänkin, Susi-Kyrössä taas voi olla joskus tungosta. Vanhan "lain" mukaan viimeksitulleella on varausviikkojen ulkopuolella aina etusija kämpän tarjoamaan suojaan. Toivon kuitenkin sovun tekevän kaikissa tapauksissa sijaa ja kaikkiin ongelmiin löytyvän aina tunturihenkisen ratkaisun. Kämpiltä on kuulunut myös ikävänsävyisiä kaikuja. Vaikka jokaisen kuuluu reilusti merkitä saapumisensa ja oleskelunsa kämpän vieraskirjaan, ei poliisimainen "veljensä vartiointikaan" tylysti toteutettuna ole henkemme mukaista. Joten tavataan hyvinä ystävinä ja reiluina erätovereina toisemme omilla kämpillämme. Muuten olen sitä mieltä, että vähän pitempikin oleskelu kämpillämme tilanteen sen salliessa on paikallaan, mutta puukassan kartuttaminenkin tavallista runsaammalla summalla olisi tällöin kohtuullista.

★

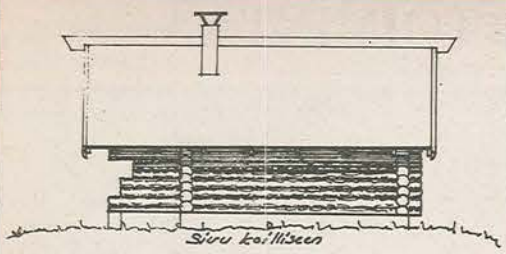
Tunturiladun Lapin tukikohtien hankinta ja rakentaminen alkaa olla pian elettyä elämää ja saa kohta osakseen historian kultaista hohdetta. Joten katseet on käännettävä eteenpäin. Olisi edelleen ideoitava ja kemaan ja elävöittämään. Eräretkeilyhän on ja tulee olemaan aina keskeinen asia toiminnassamme, mutta toimintamahdollisuuksien tarjoaminen ja jäsenistön vetäminen aktiivisesti mukaan vaatisi mielestäni juuri nyt pysähtymistä miettimään ja luomaan uutta. PTS myös Tunturiladun kehitettävä uusia toimintatavoitteita ja -muotoja lapinharrastustamme tutoimintaan saattaisi ryhdistää, ohjata ja monipuolistaa toimintaamme. Tunturiladun johtokunta eräässä kokouksessaan ideahullutteli ja aivomyrskyili näissä merkeissä ja tulemme jättämään aivoituksemme meidän kaikkien, yksilöiden, eräporukoiden ja tunturikerhojen edelleen kehitettäväksi ja myöhemmin asiallisesti muokattavaksi ja arvioitavaksi esimerkiksi ensi sykyn vuosikokouksessa. Kutsunkin kaikki tunturilatulaiset osallistumaan toimintalinjojemme suunnitteluun. Ja muistakamme, että tässä vaiheessa luovuus ja hullutkin ideat ovat valttia. Joten "harmaat" värisemään ja antakaa osaltanne kuuluu aivoituksistanne joko paperilla tai eri tilaisuuksissamme.

★

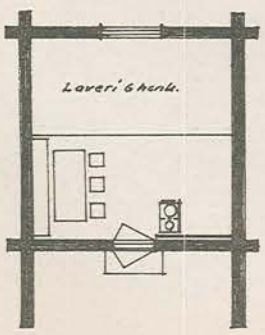
Toivotan tunturilatulaisille hienon hiihtotalven jälkeen ihanaa kevät-Lapin sivakkaviikkoa (tai paria) ja kesän Kiisatalkoisiin tunturilatulaisen rakentavaa henkeä. Paistutaan ja syötellään sääskeäkin.

Antero Tarvainen

..... SUSI-KIISAN KUULUMISIA .....

Susi-Kiisan cråkämppä

Tunturilatulaisten keskuudessa suoritettu mielipidemittaus osoitti selvästi, että Susi-Kiisalle on rakennettava kämppä. Tätä mieltä olivat myöskin kesällä 1981 raskaantyön raatajat – turvekammin pystyttäjät. Kammin pystyttäjät lopuksi tasasivat tulevan kämpän rakennuspaikan iki-ihanalle paikalle Kiisajärven rantaharjulle, josta on maisemanäkymät myöskin Nuvvos-Ailigakselle, Tenolle ja kauemmaksi Rastegai'san suuntaan.

Tunturiladun johtokunta on toiminut toivomusten mukaisesti. Rakennusrahastoa on kartutettu, suunnitelmat tehty ja rakennuskelot hankittu. Rakentamistalkoiden ajankohdaksi on määrätty 25.7–15.8.-82. Sittenpä heinäkuun 25 päivänä aloitetaan. Talkootyöhön tarvitaan miestä ja naista. Ammattitaitoiset salvostamiseen ja muihin taitoa vaativiin töihin, vähemmän ammattitaitoiset aputyöhön ja huoltoon. Jokaiselle löytyy jotakin puuhaa, sillä kämppäalueen järjestelyssä ja polttopuuhuollossa tarvitaan tekijöitä.

Jo ennen tuota heinäkuun 25 päivää talkoolaisten pieni kantajoukko suorittaa kämpän perustuksen teon ja laittaa ensimmäisen hirsikerran paikoilleen. Tämä toimenpide siksi, että talkoolaisten pääjoukko tuona saapumispäivänään pääsee työn vauhtiin, Susi-Talaksen malliin.

Jos ei mitään yllättävää satu, saadaan kämppä vesikattovaiheeseen ilmoitetun talkooajan puitteissa. Näin on Tunturiladun johtokuntakin kaavaillut, laskiessaan rakennusrahaston riittävyyttä. Vesikattovaiheessa olevan kämpän valmiusaste onkin jo pitkällä, koska yläpohja on rakennettava valmiiksi ennen vesikattoa. Sisustamistyöksi jää vain ovet ja ikkunat, alapohja, laveri, hormisto ja liesikamina.

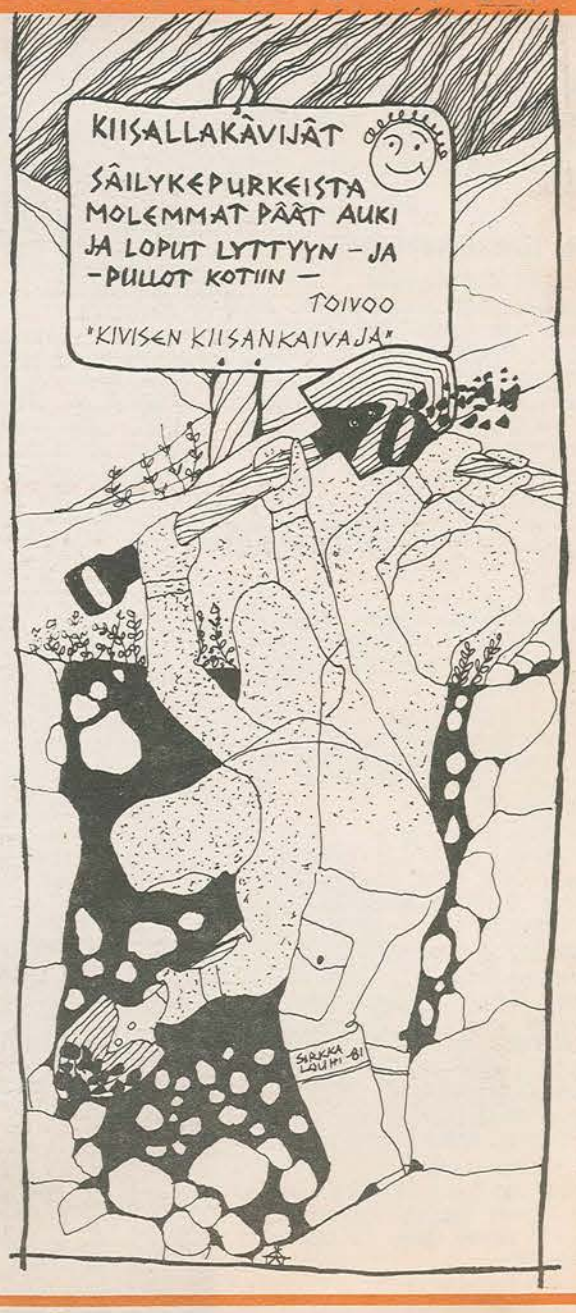
Tunturikerho Njellän toimesta on kuluneena talvena rakennettu ovet ja ikkunat. Nämä ovat lähtövalmiina Pieksämäellä ja ovat paikoilleen asennettavissa talkootyöaikana. Mikäli rakennusrahasto karttuu syksyyn mennessä, niin että puuttuvat rakennustarvikkeet voidaan lunastaa, on ikääntyneillä (eläkeläisillä) tunturilatulaisilla mahdollisuus valmistaa kämppä vielä tämän vuoden loppuun mennessä. Sisustamistyössä tarvittavia visuntyön tekijöitä löytyy ikäsusienkin joukosta.

Rakennustarvikkeiden hinnat ovat viime syksyn jälkeen kohonneet. Ei riitä enää tuolloin laadittu kustannusarvio. Njellä on päättänyt lahjoittaa kämppään tarvittavat ovet ja ikkunat paikanpäälle toimitettuna. Lahjoituksen arvo on n. 2100 mk. Tämä vihjeeksi toisille toimiville kerhoille, yhtäsuuresta tai vähän pienemmästä panoksesta. Varmaankin puuttuva rahoitus saadaan pian kokoon.

Talkoolaisille on luvassa Tunturiladun puolesta emäntien valmistama keittoruoka ja kahvit. Kuivamuonan tuovat talkoolaiset tullessaan.

LIIKUTAAN YHDESSA on Suomen Ladun teemana tälle vuodelle. Me tunturilatulaiset liikumme yhdessä Susi-Kiisalle 25.7–15.8.-82. Ei meiltä talkoohenki ole vielä kuollut. Susi-Kiisan kämppä valmiiksi vuotena 1982.

Pekka Huttunen

Tunturiladun kerhojen kuulumisia...

TUNTURI-LATU r.y.

● JOHTOKUNTA

puheenjohtaja
Antero Tarvainen, puh. 90/ 898791

varapuheenjohtaja
Yrjö Suuniittu

jäsenet: Anja Huhtala, Pekka Huttunen, Hemmo Kivilaakso, Uolevi Mättö, Alpo Mäntynen, Raimo Niklander, Anja Pere

sihteeri: Timo Sarkkinen Siltakatu 55 04400 Järvenpää puh. 90/ 291 1589 (iltaisin)

rahastonhoitaja: Anneli Peltonen Koroistentie 11 B 25 00280 Helsinki 28 puh. 90/410771 (iltaisin)

jäsenkortistonhoitaja: Eva Jägerskiöld Vuorimiehenkatu 3 A 00140 Helsinki 14 puh. 90/631414 (iltaisin)

kuva-arkistonhoitaja: Erkki J. Tolvanen, Tapolanrinne 10 01760 Vantaa 76 puh. 90/897656

postilähetykset ja juoksevat raha-asiat hoitaa: Elvi Zweygberg, Suomen Ladun toimisto Fabianinkatu 7 00130 Helsinki 13 puh. 90/170101

TL:n tilit: postisiirtotili 135 33-1, SYP Katajanokka 206621-20620

● JÄSENLEHTI

Tunturilatu, vastaava toimittaja Antero Tarvainen

Toimitussihteeri: Anja Pere Nuijatie 5 B 21 01650 Vantaa 65 puh. 90/845 581 (iltaisin

● KIINTEISTÖT

Susikyrö – Enontekiö
Susi-Talas – Inari
Susi-Kiisa – Utsjoki
Kärrikaltio – Inkoo (Kavtsin hallinnassa)
Rakennuspäällikkö Pekka Huttunen Joukontie 27 76150 Pieksämäki 15 puh. 958/11 247

● SUSIVALIOKUNTA

puheenjohtaja Raimo Niklander jäsenet: Reino Kärkkäinen, Sirkka Laakso, Kauno Laine, Väinö Martikainen

● TUNTURIKERHOT

KUOKTE (2) Hyvinkää
puheenjohtaja Jussi Valtanen, sihteeri Anja Pajunen Erkylänkatu 21 05820 Hyvinkää 2 puh. 914-28901

KOLBMA (3) Tampere
puheenjohtaja Matti Rekola, sihteeri Raili Pöllänen, puh. k. 931-652 822

NJELLÄ (4) Pieksämäki – Mikkeli
puheenjohtaja Pekka Huttunen, sihteeri Eila Hämäläinen Nuijamiestenkatu 22 B 12 50100 Mikkeli 10 puh. 955-367 552.

VIHTTA (5) Vaasa
puheenjohtaja Lasse Bäckman, sihteeri Pirkko Westergård Kasarminkatu 21 A 65100 Vaasa 10 puh. 961-118 058.

KUHTTA (6) Helsinki – Vartiokylä
puheenjohtaja Jyrki Aarnio, sihteeri Kaarina Hakkarainen Kasteholmantie 1 00900 Helsinki 90 puh. 90-339 147

SIETSA (7) Iisalmi
Puheenjohtaja Pentti Vainio, Rinteentie 6 B 74130 Iisalmi 3, sihteeri Anja Snellman Ilvolankatu 19 A 74100 Iisalmi.

KAVTSI (8) Helsinki
puheenjohtaja Anja Pere, sihteeri Inga Bergman Untamontie 6 C 00610 Helsinki 61 puh. 90-795 882.

OUTSI (9) Jyväskylä
puheenjohtaja Pekka Kolari, sihteeri Ritvis Loimio, Puistotori 6 A 16 40100 Jyväskylä 10

LOGI (10) Turku
puheenjohtaja Matti Isotalo, sihteeri Tapani Paavola Lehmustie 27 as. 6 20720 Turku 72 puh. 921-366 735

NJELLÄN KUULUMISIA

Aurinkoisina helmikuun päivinä moni meistä lienee jo ajatuksissaan lasketellut Lapin hangilla. Sitä se Lapinkävijän elämä on. Retkien suunnittelua ja toteuttamista.

Syksyllä vuosikokouksessa puhuttiin Susi-Kiisan rakentamisesta. Nokkelimmat kerhot lahjoittivat talkootyövoimaa. Halusimme kuulostella asiaa ja katsoa, "mitä isot edellä".

On totta että, meille monelle nuo Tunturiladun kämpät ovat tulleet rakkaiksi. Susikyrö ja Susi-Talas ovat tuttuja. Tutuksi tulee varmasti Susi-Kiisakin. Mekin haluamme omalta osaltamme olla edesauttamassa rakennustalkoita. Pekka kertoo toisaalla lehdessämme njelläläisten osuudesta ja haasteesta. Moni njelläläinen ehti jo viime kesänä ollakin kammin rakennustalkoissa. Ensi kesänä jälleen näemme, miten paljon on koolla työhullua porukkaa Kiisalla.

Kerhomme sisäinen toiminta pyörii lähinnä kuukausittain pidettävien kerhoiltojen merkeissä. Njellä on ainutlaatuinen laajan toiminta-alueensa takia. Kolmio Mikkeli – Pieksämäki – Varkaus antaa valinnanvaraa toiminnassa. Toisaalta se on myös rajoittava tekijä toiminnalle. Kuitenkin monesti olemme todenneet, että tämä sopii meille. Sen ei välttämättä tarvitse sopia muille paikkakunnille.

Tosin joskus ihmetellään vähäistä osanottoa tilaisuuksiin. Siksi on muistettava, ettei tunturikerhossa toiminen ole meille ainoa vapaa-ajan harrastus. Jokaisella tahtoo olla montakin harrastusta ja se rajoittaa osanottoa. Kuitenkin haluamme olla mukana Tunturiladun toiminnassa; meille monille siitä on tullut sydäntä lähinnä oleva harrastus. Erilaiset yhdessäolot ovat olleet rikastuttamassa kanssakäymistämme. Kerhoilloissa kuullaan kuulumisia milloin Talvipäiviltä, Ulko-Tammiosta jne. Näin saavat mukana olla nekin, jotka eivät paikanpäälle ehtineet.

Aurinkoista ja virkistävää kevättä kaikille ystäville!

Eila Hämäläinen

Mukana kulkevista varusteista rakennettu suoja.

Oaivi – Tapsa arvostelemassa sihteerin tiipiä.

TUNTURIKERHO LOGI
Turku 02.03.1982

LOGIN kuulumisia

Mukavasti on lähtenyt tämäkin toimintavuosi käyntiin. Kerhon käytössä on joka kuukauden toinen tiistai kaupungin kerhohuone. Ilta on aloitettu opintokerhomuotoisella suunnistuskurssilla ja jatkossa on ollut mm. tietoa suksista ja voitelusta, lapin linnuista, rasitusvammoista ja niiden hoidosta. Kerran kuussa on myös kokoonnuttu illanviettoon eri paikoissa. Mm. helmikuussa oltiin Paattisten talolla viettämässä 4-vuotissyntymäpäiviä.

Retkeilymielessä osallistuttiin Karhulan talvipäiville ja on koluttu lähiseutujen laturetkiä. Talven tähänastinen huipentuma oli Login talvipäivät Raakanokan kotakentän maastossa helmikuun viimeisenä viikonloppuna. Ohjelman oli laatinut tunnetulla taidollaan Tapani Piirainen ja se sisälsi mm. ahkionvetoharjoituksen ja yöpymismuodot.

Oaivi-Tapsa oli laatinut monipuolisen ja vaihtelevan reitin, jossa vetäjät ja myös ahkiot joutuivat tosi kovalle koetukselle. Majoittautumisen ja syömisen jälkeen siirryttiin illanviettoon kodalle, jossa aika kului mukavasti tarinoiden. Kodan tulen äärestä kukin siirti yön pimeydessä odottaviin jo päivällä rakentamiinsa asuntoihin. Aamulla tarkastettiin Mahtten johdolla missä kukin oli yöpynyt. Majoitteita löytyi 14 erilaista joista mainittakoon lumikuoppa, loue, laavu, termoteltta, tiipii, armeijan kaminateltta, iglu, kuusenkatve, putkimainen muovikangas ja turvekammi. Asentojen purkamisen jälkeen suoritettiin vielä ahkiohiihto.

Viikonvaihde sujui oikein mukavasti ja kotiin lähdettiin monta kokemusta viisaampana.

Tapani Paavola

Vihtta-kerhon kuulumisia

Kerho on toiminut vilkkaasti viime vuonna.

On kokoonnuttu kuvailtoihin ja retkiä on tehty kotiseudulla pyörällä, kävellen ja suksilla.

Keväällä oli Matkailuyhdistyksen järjestämä ilta.

Esitelmän aihe oli "Merestä kohoava maakunta".

Diakuvin, kartoin ja pienoismaretarion avulla esitys oli erittäin mielenkiintoinen. Näimme maakuntamme kehityksen jääkaudelta asti.

Kesän vaellus Paras – Pältsa – Signaldalen oli oikea kukkien tunnistamisretki. Löysimme Pältsan rinteellä kasvavan keltaisen unikonkin. Pienuudestaan ja hentoudestaan huolimatta se vain puolusti paikkaansa kovan tuulen tuivertaessa ympärillä.

Lappajärvi oli tämän kesän pyöräretken kohde. Kohtalaisessa vesisateessa lähdettiin matkaan. Mutta ei se hymyä hyytänyt. Matka sujui mukavasti ja juttu poikineen kiersi jonoa. Välillä syötiin ja kahvilla käytiin. Ajelimme pieniä teitä ja vältimme isoja autoteitä. Olimme juuri valinneet uuden tien, kun Jaakko ilmoitti: "Tämän tien varrella ei sitten ole baareja ja seuraavat kahvit juodaan sitten vasta perillä". Mutta hän luuli vain. Jaakko jäi hiukan jälkeen ja me ajelimme eteenpäin, niin tuli vastaan vihreä auto ja kuljettaja avasi ikkunan ja kysyi: "Mihin parvi on menossa?". "No, Lappajärvelle pitäisi yöksi yrittää", vastasimme. "Jos ei teillä ole kova kiire, niin minulla olisi pieni metsästysmaja tässä lähellä, voisimme mennä sinne ja keittäisimme kahvit ja tarinoitaisiin," sanoi autoilija. Eihän meille tarvinnut tälläistä kaksi kertaa sanoa. Mehän kiitimme kutsusta ja auto edellä lähdimme eteenpäin. Jaakko sai meidät kiinni ja meillä oli iloinen uutinen ilmoitettavana: "Saamme kahvia ihan kohta". Jaakko nauroi, mutta kun porukka kääntyi metsätielle, niin uskoi sitten. Isäntä avasi majansa oven, sytytti takkaan tulen, haki vettä ja pani kahviveden kiehumaan, sitten vasta käteltiin. Isäntämme oli Olavi Tarjakoski ja oikein hauskan kahvihetken hän meille järjesti. Olemme pitäneet yhteyttä ystävälliseen tuttavaamme ja olemme saaneet luvan toistekin poiketa majalle, kun vain ilmoitamme etukäteen.

Tunturiladun kokouksiinkin on saatu porukkaa liikkeelle. Äkäslompolon susijuhlille lähdimme oikein linja-autolla. Martti Valli vihittiin ikäsudeksi ja sitä piti lähteä oikein porukalla todistamaan.

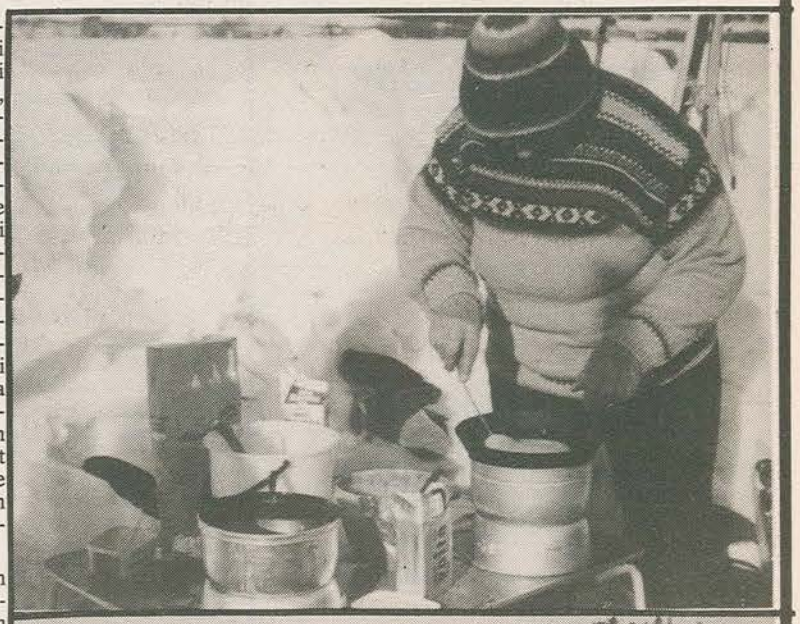
Näin se vuosi taas vierähti ja nyt on jo uudet retket mielessä.

Hyvää kevättä kaikille latulaisille.

Aino

SEURAAVA LEHTI ILMESTYY MARRASKUUN ALUSSA. AINEISTON OLTAVA TOIMITUSSIHTEERILLÄ EHDOTTOMASTI LOKAKUUN 1. P:NÄ

KAVTSIN TOIMINTAA

Tahkon hiihdon mehuasema Pitkäjärven jäällä työllisti noin 15 Kavtsilaista, jotka tarjosivat mehua ja lättyjä yli tuhannelle hiihtäjälle.

Jorma Halonen

Kiehtova lapin linnusto

Todellinen Lapin retkeilijä ei voi välttyä törmäämästä lintuihin. Milloin hän saa ihailla keväthankien yllä huikeita lentonäytöksiä antavia korppipareja, milloin taas nuotiotulen loimussa tarkkailla uskaliaasti ruokaosille pyrkiviä kuukkeleita.

Outamaita kulkeva säpsähtää metrin parin päässä ti-ti-tsää-tsää sähisevää lapintiaista, joka on kuin etelästä tutun hömötiaisen ruskea muunnos. Yöpuulle asetuttaessa saattaa lähikuusen latvaan lennähtää hiiripöllö, joka äänekkäästi moittii leiriytyjiä: kvy-vy-vy-vyk.

Tunturiin noustessa koivikosta pyrähtää pakoon valkeiden lintujen parvi oudosti käkättäen – riekkoja. Paljakalta voi hyvällä onnella silmä erottaa maamme karaistuneimman linnun, kiirunan joka vielä kevättalvella on aivan lähisukuisen riekon kaltainen (oikein tarkkasilmäinen voi huomata koiraskiirunalla mustan ohjaksen nokan ja silmän välissä). Riekko ei kuitenkaan ole paljakan asukas, joten elinympäristö on hyvä lajituntomerkki. Toisin päin tämä neuvo ei päde: kiiruna voi joskus talvikaudella laskeutua alamaihin ja syödä vaikka tunturikoivun silmuja.

Toukokuun alussa keväthankien hiihtelijä voi osua kiirunan soidinpaikalle ja päästä näkemään koiraan villejä temppuja milloin maassa, milloin ilmassa.

Noihin aikoihin tunturista löytyy jo yksi sen uskollisimmista asukkaista: pulmunen.Etelän ihmistä saattaa etelässä nähty räikeän mustavalkoinen pulmuskoiras ihmetyttää, mutta oikeassa elementissään tavattuna se on oivallinen esimerkki luonnon tarkoituksenmukaisista suojaväreistä.

Toukokuun puolivälistä heinäkuun alkuun Lappi on täynnä linnunlaulua. Mestarillisin laulaja on Lapin satakieleksi mainittu sinirinta, joka päin vastoin kuin muut huippulaulajat on myös väritykseltään loisteliaan kaunis. Järripeipon yksitoikkoinen hyrinä kuuluu joka paikasta, samoin punakylkirastaan säe. Moni kulkija on perin juurin työlääntynyt kapustarinnan surumieliseen plyyy-vihellykseen, jonka voi kuulla myöhemminkin kesällä.

Pesimäpuuhissa olevia lintuja ei pitäisi tarpeettomasti häiritä, mutta joskus vahingossa sattuu vaikkapa keräkurmitsan pesälle, missä täysin peloton emo hautoo muniaan kulkijasta välittämättä. On yleisesti tunnettua, että emoa voi tällöin jopa silittää!

Joutsenemoa ei sen sijaan pääse silitysetäisyydelle, koska laji on varsin arka ja pesä sijaitsee useimmiten veden ympäröimänä pikku järvessä tai lammessa tai vetisen rimmen keskellä suolla. Mutta tätä luonnonsuojelumme lempilasta ei ole tarpeenkaan päästä lähelle, koska hautovan emon voi avoimessa maastossa erottaa jopa kilometrien päästä! Nyky-Lapissa voi suoalueen reunalla olevan tunturin laelta kiikarilla löytää useita hautovia joutsenia.

Hyvinä myyrä- ja sopulivuosina haukkoja ja pöllöjä sekä tunturikihuja on runsaasti, ja niiden saalistusta on helppo tarkkailla. Piekana, Lapin hiirihaukka, on silloin aivan tavallinen näky – sen tapaa jo automatkalla tienvarren puhelinpylväiden päissä nököttämässä. Välistä onnistuu näkemään, kun se villisti suurilla siivillään viuhtoen lekuttelee paikallaan, syöskyy maahan ja nousee myyrä kynsissään ylös.

Lintuhavainnot talteen!

Kunnon lapinkävijä käsittääkseni pitää jonkinlaista kirjaa retkistään ja eri päivien tapahtumista. Mieliinpainuvat ja hauskat lintutapahtumat on syytä merkitä myös muistiin. Hyvässä tapauksessa ahkera Lapin kulkija saattaa päästä näkemään lintutieteelle tuntemattomia tapahtumia; esimerkiksi ennen havaitsemattomia käyttäytymispiirteitä.

Lapin Lintutieteellinen Yhdistys ry, jonka kotipaikkana on Rovaniemi ja toimialueena Lapin lääni, toivoo teiltä, arvoisat lapinkävijät yhteistyötä lintuasioissa. Olemme erittäin kiitollisia harvinaisuushavainnoista, haukka- ja pöllötiedoista ja monista muista etenkin tunturialueiden lintutiedoista.

Yhdistyksemme julkaisee Kokkolehteä, jossa käsittelemme juuri Lapin linnustoa. Hyvät havainnot ja erityisesti lintujen käyttäytymistä käsittelevät pikku jutut julkaisemme mielellämme lehdessämme, jonka voi tilata alla olevasta osoitteesta. Otamme myös halukkaasti Lapissa retkeileviä, linnuista kiinnostuneita henkilöitä jäseniksemme – silloin lehden saa jäsenetuna (jäseneksi ilmoittautuminen yhdistyksemme osoitteeseen).

Seuraavassa esittelen muutamia Lapin lintuja, jotka on melko helppo havaita ja tuntea ja joista yhdistyksemme haluaa kaikki pesimäaikaiset havainnot talteen.

METSÄHANHI. Suoalueilla retkeilevä voi törmätä tähän perushanheemme, joka on ruskeankirjava, tummapäinen ja -kaulainen, valkoperäinen ja hyvin kookas lintu. Ääni kaga tai ka-ga-ga. Viime vuosina hanhia on merkitty kaularenkain, joten aina hanhia tavatessaan kannattaa olla tarkkana (riistaihmiset ovat haltioissaan kaularengasilmoituksista, väri tärkeä).

JOUTSEN. Tämä helposti tunnettava ja viime vuosina voimakkaasti lisääntynyt ja asuinaluettaan laajentanut kansallislintumme kannattaa aina merkitä muistiin. Etenkin hautovat emot on syytä ilmoittaa – niiden avulla voimme arvioida maamme pesivää kantaa.

KOTKA. Kotka on kuningaslintu, vaikkei olekaan aina paikallisten asukkaiden suosiossa. Kaikki havainnot tervetulleita. Jos kohdallesi sattuu niin hullu tuuri, että osut asutulle kotkanpesälle, jonka pesäpuussa ei ole rauhoitustaulua, niin merkitse tarkka sijainti muistiin, häivy nopeasti paikalta ja ilmoita asia meille. Maaja metsätalousministeriöllä on kotkanpesärekisteri, joka pyritään saamaan mahdollisimman kattavaksi. Muista, että tarpeeton viipyminen pesän lähellä on kielletty! Myös sellainen kuvaaminen, joka vaatii viipymään paikalla, on luvatonta.

PUNAKUIRI. Tämä kahlaajalaji edustaa Lapinlinnuston aristokratiaa. Upean kuparinpunainen koiras on helppo tuntea, naaras on hailakampi väreiltään. Molemmille on tunnusomaista hyvin pitkä, aavistuksen ylöspäin kaareva nokka.

TUNTURIKIHU. Lokkimainen, mutta tumma lintu, jonka pyrstön keskisulat ovat erittäin pitkät. Hyvin äänekäs.

TUNTURIPÖLLÖ. Suuri, lähes valkoinen pöllö, joka usein istuskelee pitkiä aikoja kivellä, kalliolla tai sorakummulla. Laji on hienosti sanottuna sirkumpolaarinen kosmopoliitti, mikä tarkoittaa sitä, että se asustele napaseutuja (vain pohj. pallonpuoliskolla) ympäröivillä tundra-alueilla liikkuen ravintotilanteen mukaan paikasta toiseen suunnilleen periaatteella "tänä vuonna Kilpisjärvellä, ensi vuonna Taimyrilla, sitten ehkä Huippuvuorilla"!

SEPELRASTAS. Jyrkillä tunturinrinteillä harvalukuisena pesivä musta rastas, jonka rinnassa on puolikuun muotoinen, valkea laikku.

KOSKIKARA. Vuolaiden purojen ja koskien partailla asustava mustavalkea, kottaraisen kokoinen lintu. Lintutieteellisten Yhdistysten Liitto ry on valinnut lajin päätutkimuskohteekseen, ja tästä syystä jokainen lajia koskeva havainto on tervetullut – erityisesti pesälöydöt.

Odotamme innostuneina laajaa havaintopostia osoitteeseen: Lapin Lintutieteellinen Yhdistys ry, PL 69, 96101 Rovaniemi 10.

LAULUJOUTSEN, ULTIMA THULEN LINTU – *SUOMEN KANSALLISLINNUKSI*

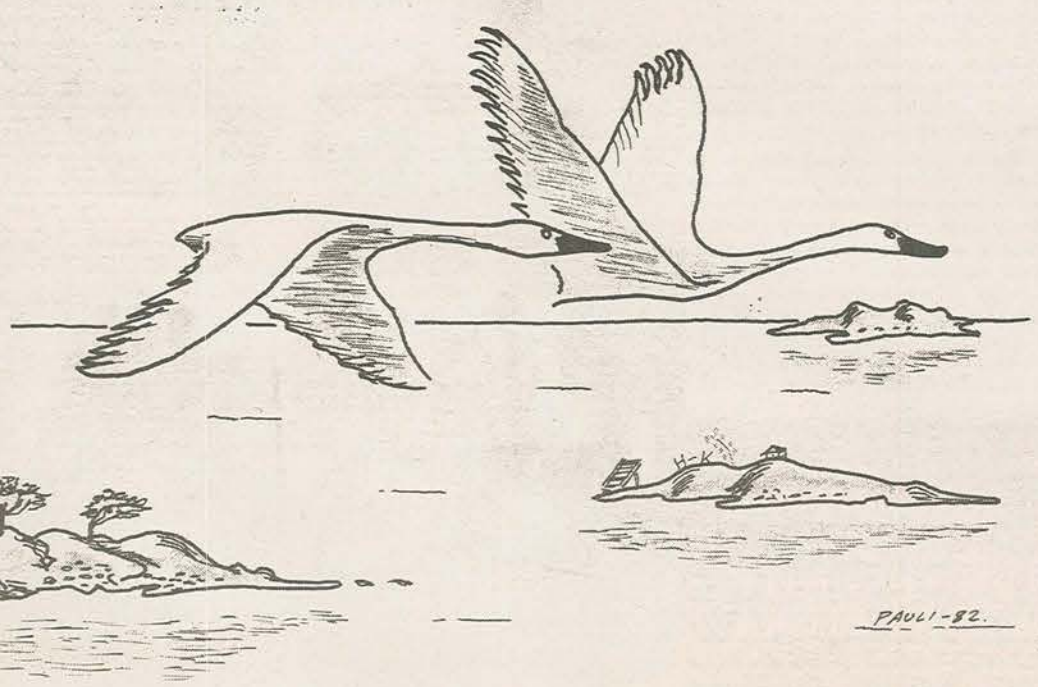
Kolmisenkymmentä vuotta sitten oli laulujoutsen häviämässä Suomesta. Laulujoutsenia oli vain muutama pari jäljellä Kainuun ja Lapin erämaajärvillä.

Syy joutsenten katoamiseen oli ihmisessä. Taikausko ja ihmisten ajattelemattomuus olivat hävittämässä tuon uljaan linnun. Joutsenen henkitorvesta tehtiin taikakaluja ja sitä metsästettiin myös ilman minkäänlaista tarkoitusta. Jopa laulujoutsenen munia metsästettiin vastuuntunnottomien keräilijöiden toimesta.

Yrjö Kokon vuonna 1950 julkaisema kirja "Laulujoutsen" vaikutti ihmisten asenteisiin siten, että joutsenen ampumiseen alettiin suhtautua tuomitsevasti kaukaisimmissakin erämaakylissä.

Joutsenkanta alkoi toipua. Tällä hetkellä pesii Suomessa 400 joutsenparia. Ne ovat levittäytyneet Keski-Suomesta Tunturi-Lappiin. Onpa muutama joutsenpari viime vuosina pesinyt Uudellamaallakin. Vuoden 1981 joulukuussa valitsi linnunsuojeluneuvosto laulujoutsenen SUOMEN KANSALLISLINNUKSI. Tällä nimeämisellä halusi neuvosto muistuttaa myös sitä, että laulujoutsen on maamme linnunsuojelun vertauskuva.

Pauli Hakulinen

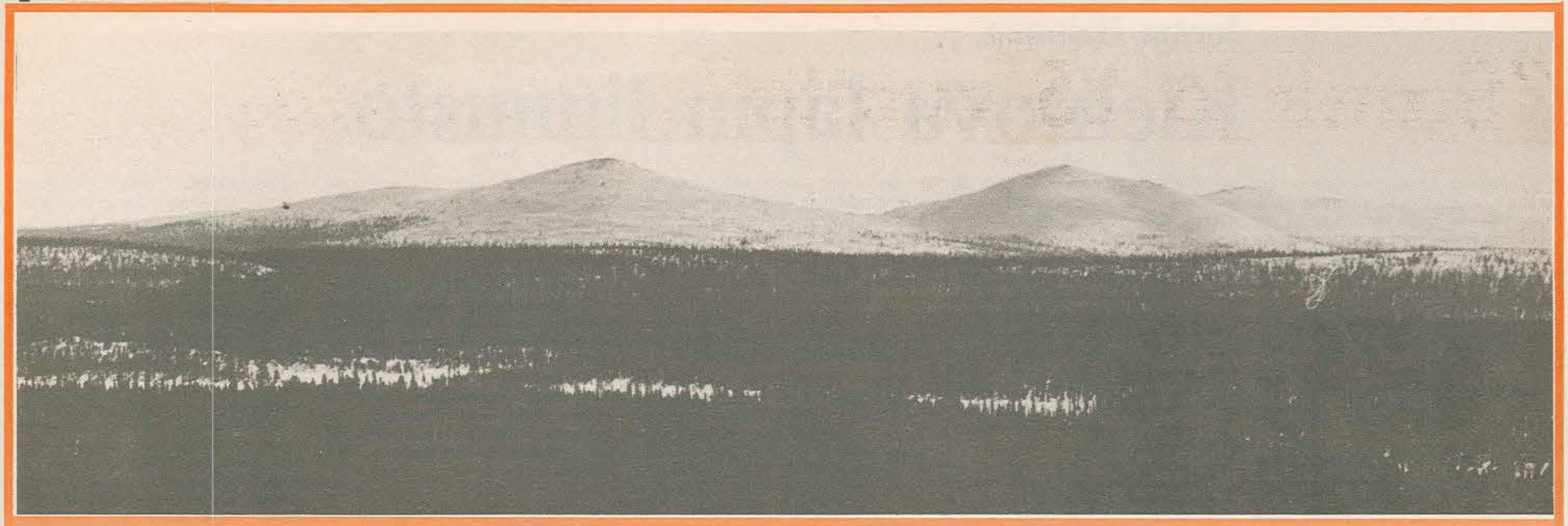
...laulujoutsenia lounaissaaristomme yläpuolella. Ne lentävät kohti pohjoista ja niiden hopeatorvien törähdykset toitottavat pohjolan asukkaille valon ja ilon sanomaa, kevät – kesä, ovat tulossa...

HELMIPÖLLÖ
kuva Juhani Savolainen

TUNTURIPÖLLÖ
kuva Erkki Ranta

Tunturilatu ry:n 35-vuotisjuhlissa 24.11.1981 pidetty juhlaesitelmä

Lääket. ja kir. tri Ritva Harjula
Työterveyslaitos

Arvoisa juhlayleisö – hyvät tunturilatulaiset – parhaat suomalaiset. Juhlimme tänään 35-vuotiasta, ja 35-vuotiaalta sinä näytätkin! Lastentaudit olet jo sairastanut. Nuoruuden mittelöissä saamasi kolhut ja vammat ovat parantuneet. Sitkeydestäsi ja elämänhalustasi todistavat ne susiveteraanit, jotka olivat läsnä, kun synnyit. Suosiostasi kilpailee koko se kaksi ja puolituhatpäinen joukko, joka yhä uudelleen mittaa psyykkisiä ja fyysisiä voimiaan sinun laduillasi. Tiluksinasi vaalit ja varjelet koko Lappia. Sinä onnellinen!

On lahja syntyä suomalaiseksi. Se ei kuitenkaan itsessään riitä meitä aateloimaan. Päinvastoin – etenkin kulttuurikeskuksissa on moni suomalainen niittänyt kyseenalaista mainetta. Onko niin, että eilispäivän metsäkansa on teollistuvassa maassamme joutunut luopumaan reviiristään ja on samalla joutunut myös vaaraan hukata mielenrauhansa ja juurensa!

Sinä tunturilatulainen olet kuitenkin löytänyt keinon, millä nykyyhteiskunnassa voit tyydyttää tarpeitasi hyväksyttävällä tavalla. Kun väsyt arkityöhön, meluun ja kiireisiin, et ryntää parketeille, vaan muutut vapaaehtoisesti vapaa-aikoinasi tunturisuomalaiseksi. Kuinka olisitkaan voinut vielä suuresti muuttua sitten Aleksis Kiven aikojen! Tiedän, että nautit luonnonvoimien antamista vastuksista. Kunnioitat itse luontoa. Kuuntelet sen hiljaisuutta, mittaat sen äärettömyyttä sisäisellä hartaudella.

Sinä et useinkaan enää asu maaseudulla, vielä harvemmin napapiirin pohjoispuolella. Jokapäiväisessä elämässäsi et enää teekään tuttavuutta tulipalopakkasien, jäätävien viimojen ja rajujen lumimyrskyjen kanssa. Työn stressissä sinä tunturilatulainen salaa kaipaat näitä toisenlaisia koettelemuksia. Koet kestäväsi näitä paljon. – – Mutta tiedätkö, mitä kohtuudella kestät?

Paraskaan eräretkeilijä ei voi koskaan tietää liikaa niistä hankaluuksista, jotka hän mahdollisesti joutuu kohtaamaan. Hän ei milloinkaan opi tuntemaan edes omia psyykkisiä ja fyysisiä voimavarojaan tarkalleen. Koska tiedän, että intosi ei iän tai sairauksien myötä useinkaan laimene, vaikka fyysiset voimasi sen vääjäämättömästi tekisivätkin, lienee paikallaan kertoa, mitä kylmyys, pakkanen ja lumiesteet aiheuttavat ja miten ne vaikuttavat elimistöösi. Sinä, joka innolla jo suunnittelet seuraavaa vaellustasi, pystyt ehkä sen jälkeen paremmin päättämään, pakkaatko ylimääräisen vaatekerran, otatko yhteyttä lääkäriisi... Tiedostat sen, että lääkkeittesi vaikutukset ja sivuvaikutukset saattavat kylmissä ympäristöolosuhteissa muuttua. Pystyt myös entistäkin selkeämmin tajuamaan sen, miksi juuri tämä harrastuksesi vaatii sinulta ehkä eniten rehtiyttä ja itsekuria.

Kylmä sää missä muodossa tahansa on ihmiselimistölle lisäkuorma – sen olet varmaan jo kokemuksesta havainnutkin. Kylmän sään petollisuus johtuu taas siitä, että ainoastaan osan tästä lisäkuormasta pystyt tiedostamaan ja osa viekin voimasi vähitellen ja huomaamattasi.

Kylmä ilma asettaa psyykkiset voimavarasi kovalle koetukselle. Joudut ehkä palelemaan epämiellyttävästi. Lämpötilojen vaihtelut aiheuttavat kipuja etenkin käsissä ja jaloissa. Talvivaatteissa saatat tuntea itsesi kömpelöksi, eikä lumiesteidenkään takia matka aina joudu ennakkoarviointiesi mukaan. Tiedätkö myös, että hyvin kylmässä säässä harkintakykysi heikkenee? Saatat tehdä virhearviointeja, joita jälkeenpäin itsekin ihmettelet. Niinkin yksinkertaisten asioiden kuin ilmansuuntien tai oikean ja vasemman erottamisen on todettu joillekin tuottavan vaikeuksia liikuttaessa todella kovassa pakkasessa.

Psyykkinen kylmäkuormitus aiheuttaa elimistössä fysiologisia toiminnan muutoksia, koska elimistöön erittyy lisääntyvässä määrin stressihormooneita, psyykkisessä kuormituksessa etenkin adrenaliinia. Juuri tämä hormooni aiheuttaa käyttäytymisen puolella ylipainetta. Asia on tiedossa hyvin yleisesti, sillä jo jälkikasvultaankin saa epämiellyttäviä asioita tivatessaan vastauksen: "Älä ärsytä mua, taikka mun adrenaliinini nousee!" Toiset ihmiset suuttuvat helpommin kuin toiset. Toiset näyttävät pystyvän nielemään lähes mitä hyvänsä, mutta jos kynnys lopulta ylitetään, voikin reaktio olla sitä mahdottomampi. Hyväntuulinen huumorintaju on vaellettaessa kultaakin kalliimpi. Ainaisesta marisijasta ei kukaan pidä. Kaikki sisällään pitävä voi kyllä niittää mainetta urheudellaan, mutta tämä käyttäytymismuoto voi tulla asianomaiselle itselleen kohtalokkaaksi. Adrenaliinieritys hän ei sisupusseilta vähene. Sitä päinvastoin erittyy ikäänkuin turhaan liikaa, koska sitä ei käytetä mihinkään purkaukseen. Adrenaliini kuormittaa sydänlihasta, sillä se lisää sydämen syketaajuutta. Sydämen syketaajuushan lisääntyy aina fyysisten ponnistusten yhteydessä. Näennäisesti levossa olevan, mutta mielentilaltaan pelokkaan, jännittyneen tai ärtyneen henkilön syöan saattaa myös hakata nopeasti ja lujasti "kuin lampaan saparo". Sydämen syketaajuuden kasvu lisää kuitenkin sydänlihaksen hapen tarvetta ja sydämen hapen saanti on taas kaikissa tilanteissa rajallinen. Psyykinen lisäkuormitus siis verottaa niitä voimavaroja, jotka jokainen käyttäisi mieluimmin jäljelläolevan matkan rasituksiin. Psyykinen lisäkuorma on varmasti suurin retken johtajalla, joka tuntee vastuuta joukostaan. Tätä kuormaa ei saisi kovin ajattelemattomasti enää lisätä. Psyykinen kuorma saattaa muodostua kohtuuttoman suureksi myös huonokuntoisimmalla tai kokemattomalla vaeltajalla. Tämmöistä kaveria olisi ajoissa autettava. Avusta ei saisi myöskään itsepäisesti kieltäytyä. Olisi pystyttävä rehellisesti kertomaan, minkälaiseksi tuntee vointinsa. Toverin yllättävä voimavarojen katkeaminen saa koko joukon mielen apeaksi.

Paleleminen kelpaa esimerkiksi siitä, kuinka sama oire voi kuormittaa sekä psyykkisesti että fyysisesti. Paleluhan on psyykkisesti epämiellyttävää. Itse palelemistapahtumassa elimistö kuitenkin tekee lihastyötä. Lihastyössä tiedetään syntyvän sivutuotteena lämpöä. Jos retkeilijä on huonosti suojattu kylmää vastaan tuleekin sivutuotteesta päätarkoitus. Elimistö haaskaa voimansa palelemiseen. Palelu tietenkin loppuu, jos liikutaan oikein rivakasti. On todettu, että ihmiset kokevat ponnistukset kylmässä säässä kevyemmäksi kuin mitä ne ovatkaan. Se taas johtuu siitä, että pakkasessa ei työtäkään tehden tule hevin liian kuuma – liiallinen lämpöhän on myös kuorma elimistölle. Pakkasessa on todettu monen tottuneenkin retkeilijän arvioivan voimavaransa väärin ja kuolemaan johtaneita onnettomuuksiakin on päässyt tapahtumaan etenkin silloin, kun vaeltaja on lähtenyt matkaan yksin. Monet ovat varmasti myös jälkeenpäin todenneet, kuinka todella uupuneeksi pitkän hiihtolenkin jälkeen tuntee itsensä – ja useimmiten vasta sisällä lämpöisessä. Uni tahtoo tulla väkisinkin ennenkuin saa edes märät vaatteet yltään.

Rivakasti liikuttaessa on vaatteiden kastuminen toinen haittatekijä. Märät vaatteethan johtavat entistä tehokkaammin lämpöä ja näin palelukin on entistä herkemmässä. Tästäkään syystä ei tunturiretkelle saisi huonokuntoisena lähteä. Vaikka taivalta olisi ajateltu taittaa hyvin verkkaisesti, ei se auta, sillä palelu kyllä vie voimat siinä kuin hiihtäminenkin. Senjälkeen kun elimistö ei enää jaksa palellakaan saattaa tulla petollisesti raukea hyvän olon tunne. Tällöin on kuitenkin jo alkanut elimistölle vaarallinen jäähtyminen. Tämmöisessä tilanteessa ollaan jääty velkaa oman elimistön perusaineenvaihdunnalle. Vaikka itse vaaratilanteesta onnella selvittäisiin, on elimistön paleltava itsensä lämpimäksi uudelleen. Olo tuntuu tässä lämmönnousussa likipitäen yhtä kurjalta kuin kuumeessa. Palelu saattaa jatkua levossa tuntikausia ja tällöin on krooninen väsymys edessä. Kuuma sauna taas on jäähtyneelle elimistölle vaarallista, sillä saunassa vilkastuu pintaverenkierto liian nopeasti. Näin jää jäähtynyt sydän liian vähälle verelle ja senvuoksi myös liian vähälle hapelle. Tässä tilanteessa ovat kohtalokkaat sydämen rytmihäiriöt kovin herkässä.

Fyysiseen kylmäkuormitukseen reagointi on hyvin yksilöllistä. Siinä, missä toinen jo palelee rajusti, ei toinen ole vielä moksiskaan. Ulospäin ihmiset näyttävät olevan kylmänherkkiä tai ei-kylmänherkkiä. Vaikuttavia seikkoja ovat mm. ikä, sukupuoli, ihonalaisen rasvakudoksen määrä, fyysinen peruskunto ja ennen kaikkea kylmään tottuminen. Esimerkiksi syystalvella palelee aina herkemmin kuin kevättalvella, vaikka vaatteet olisivat samat ja pakkasta olisi samanverran. Tämä johtuu siitä, että ihmiselimistö jossain määrin tottuu kylmään. Tämä ei kuitenkaan vielä Suomen oloissakaan merkitse sitä, että kylmään tottuneen elimistö pääsisi helpommalla, vaikka jopa asianomaisesta itsestään saattaa siltä tuntua. Itse asiassa altistuu juuri suomalaisen elimistö pakkasessa pahimmalla mahdollisella tavalla. Esimerkiksi eskimot ovat jossain määrin jo sopeutuneet ja tottuneet kylmään. Suomalaisen elimistö sensijaan taistelee jatkuvasti muuttuvia lämpöolosuhteita vastaan. Toisaalta mitä vanhemmiksi tulemme, sitä vähemmän pystymme palelemaan ja sitä enemmän hukkaamme tietämättämme lämpöä. Myös pienet lapset jäähtyvät pakkasella helposti. Tämä johtuu kehon suhteellisen suuresta pinta-alasta ja lasten vielä kehittymättömistä lihaksista. Esimerkiksi merionnettomuuksissa selviytyy kauimmin hengissä se nuori, terve ja hyväkuntoinen, jolla on todella voimia myös palella eniten.

Sekä fyysisessä kuormituksessa että kylmäkuormituksessa erittyy elimistöön noradrenaliini nimistä stressihormoonia. Kaikkein eniten tätä hormoonia tulee siis silloin kun elimistö työskentelee kylmässä täydellä teholla. Hormoonierityksen määrässä on suuria yksilöllisiä eroja. Yleensä hyväkuntoisten stressihormonierityket ovat pienemmät kuin huonokuntoisten – jos tarkastellaan samansuuruisten fyysisten kuormien vaikutusta. Tämän hormoonierityksen on todettu vähenevän myös samalla henkilöllä, jos hän esim. säännöllisen liikunnan avulla parantaa fyysistä suorituskykyään. Oikeilla liikuntatavoilla ja – muodoilla on siis mahdollista paitsi lujittaa elimistöä, myös luoda elimistön toiminnan ja fyysisten ponnistusten välille mahdollisimman edullinen hyötysuhde.

Sensijaan kylmäkuormituksesta aiheutuvaan lisääntyneeseen noradrenaliinimäärään ei niin vain voikaan vaikuttaa. Vaikka kylmään tottuneet eivät ulkoisesti katsoen enää palelisikaan, ei kylmään tottuneiden noradrenaliinierityksen osoita kylmässä selvää laskua. Päinvastoin on viitteitä siitä, että kylmäaltistus pystyisi herkistämään elimistöä siten, että sama noradrenaliinimäärä aiheuttaisi kylmään tottuneelle suurempia elimistön toiminnan muutoksia kuin ei kylmään tottuneelle. Säännöllinen kylmäaltistus ja säännöllinen liikunta olisivat näinollen eräällä tavalla toistensa vastavaikuttajia.

Noradrenaliini kuormittaa sydäntä ja verenkiertoelimistöä sillä se lisää verenpainetta. Kylmään ilmaan mentäessä nousee verenpaine välittömästi, vaikka elimistö näennäisesti näyttäisikin olevan levossa. Verenpaineen kasvu lisää sydämen hapen tarvetta vähintään yhtä paljon kuin aikaisemmin mainittu sydämen syketaajuuden kasvu. Jälleen on syytä huomauttaa, että sydämen hapen saanti on kaikissa olosuhteissa rajallinen. Jos kylmän sään lisäksi joudumme tekemään taivalta umpihangessa, on maltti todella tarpeen. On mitattu, että jo parinkymmenen sentin lumikerroksessa kahlaaminen vie voimiamme nelinkertaisesti siihen verrattuna, jos saisimme kävellä kovapohjaisella tiellä. Lappalaisten verkkaista liikehdintää ja rauhallista elämänmenoa tarkkaillessaan tulee väkisinkin mieleen, että siinä mahtaa olla sukupolvien kokemusten kautta saavutettua elämän viisautta.

Jos sinä tunturilatulainen kuulut niihin, jotka kokevat ja tietävät kuntonsa hyväksi, mutta joiden on pakko nauttia säännöllisesti lääkkeitä, niin olisi turvallisempaa, jos ennen matkalle lähtöä tiedustelisit lääkäriltäsi, onko lääkkeiden joukossa sellaisia, joiden vaikutus heikkenee, voimistuu, tai muuttuu kylmäolosuhteissa. Yhdessä teidän olisi neuvoteltava siitä, mikä olisi sopiva annostelu – vai olisiko joko lääkkeiden tai lähtijän jäätävä kotiin. Kaikki tietävät, että alkoholi ja pakkanen eivät sovi yhteen. Vähemmän tunnettua sensijaan on, että eräillä lääkkeillä on pakkasessa taipumus aiheuttaa alilämpöisyyttä. Riskilistalla ovat eräät rauhoittavat psyyken lääkkeet. Näiden käyttö on melko yleistä, sillä niitä käytetään myös lisäämään kipu- ja särkylääkkeiden tehoa. Kun näillä lääkkeillä pyritään esimerkiksi poistamaan urheiluvamman aiheuttamaa lihaskouristusta ja lihaskipua, saattaa tästä olla seurauksena, että lihasjännityksen myötä katoaa myös osa lihasten yhteispelistä, osa niiden tarkkuudesta ja herkkyydestä. Lihasten rentouttamisen myötä estyy myös osittain palelumahdollisuus. Myös eräät verenpainelääkkeet, esim. beetasalpaajat, ovat taipuvaisia edesauttamaan alilämpöisyyden kehittymistä pakkasolosuhteissa. Sitäpaitsi, koska pakkanen lisää verenpainetta, ei ole lainkaan varmaa, että annostelu, joka on sopiva sisätyöläiselle, on edelleen sopiva, kun tämä sisätyöläinen muuttuu tunturivaeltajaksi. Sydänsairauksia potevan olisi viisasta käväistä kuntotestissä ennenkuin lainkaan uskaltautuu mukaan. On muistettava, että moni täysin terveenäkin itseään pitävä on saanut ensimmäisen sydänkohtauksensa juuri hiihtoladulla. Tavallista flunssaa ei myöskään pidä tässä yhteydessä väheksyä. Edelleen on huomioitava, että pakkanen aiheuttaa joillekin keuhkoputkien supistumista, josta seuraa "henkeen ottamista" ja hengenahdistusta hyvin kohtuullisissakin ponnisteluissa.

Tutkimustyötä tällä alueella kaivataan lisää. Sitä ennen on kuitenkin hyvä, jos sinä tunturilatulainen tiedostat, missä asioissa sinun olisi oltava tarkka ja varovainen.

Tunturisuden käskyt ovat teille kaikille tutut. Ne sopivat kuitenkin kerrattavaksi tänään ja tämän asian yhteydessä. 1. Älä koskaan lähde yksin tunturiin 2. Varustaudu aina pahimman varalle. 3. Älä koskaan yliarvioi kykyjäsi. 4. Opi tuntemaan luontoa. 5. Kunnioita tuntureita.

Edellisten lisäksi haluaisin tuoda esiin vielä yhden seikan: 6. Kunnioita retkitoveriasi. Kohtele häntä niinkuin toivoisit itseäsi kohdeltavan. Tilanteen mukaan anna tai ole valmis vastaanottamaan apua. Älä nosta ketään jalustalle. Se on tarpeetonta ja siellä on useinkin vain tukala olla. Sinä, tunturisusi, jos kukaan tiedät, että ylhäällä, siellä tuntureilla, siellä tuulee – aina.

TEKSTI: ANTERO TARVAINEN KUVAT: YRJÖ SUUNIITTY

"Sarek ja 25 vuotta"

Viime heinäkuun lopulla keräsi Yrjö Suuniittu Tampereen porukastaan mukaan Paavon, Rainerin ja Taunon. Itse otin Kauniaisista isä-Karin ja poika-Jyrkin matkaan. Suuntana oli Sarek ja sen "riemut".

Kohtaamispaikkamme on Vietas, jätämme automme Suorvan patosaareen ja jatkamme postiautolla Ritsemjokkiin, johon viime kesänä olisi ensimmäistä kertaa saanut ajaa omallakin autolla. Perjantai-illasta johtuen emme saa enää mistään yksityiskyytiä Akkajauren yli, joten saamme kirkkaan järven yli vain ihailla Akkamassiivia. Vähän vistottaa, kun kyläraitilla tapaa saamenväkeä, joka saapuu tunturista huonoja ilmoja pakoon ja painelee autoillaan maalikyliin. Saapa nähdä, miten ilmanhaltijat meitä suosivat pitkän sadejakson jälkeen.

Aamulla pääsemme sitten STF:n laivalla (40 kr per lurjus) Ånonjalmeen, jota nykyisin kutsutaan Akkastuganiksi. Vanha Akkatupahan on sijainnut lahden vastakkaisella rannalla. Kiireesti kapsutamme kivistä polkua ohi turistitupien ja vihdoin yli riippusillankin, pystytämme telttamme ensimmäiseen mahdolliseen paikkaan ja lähdemme tavoittamaan Akan Stortoppia. Yritän esittää lähellä järven rantaa kiertelevää polkua matkareitiksi, mutta kun pohjoisrinteen ensimmäiset suotkin näyttävät hirvenjuostavilta, porukka katsoo edullisimmaksi painella suoraan. Olen aikoinani kulkenut saman reitin reppua kantaen, mutten sittenkään muistanut, kuinka hankalaa rytöä alue on. Ja niin saamme jälleen keran oppia, ettei suorin tie aina ole lyhin eikä ainakaan helpoin.

Saavumme vihdoin Akalta laskeutuvan pohjoisen purokurun ja Nieramjokkan varteen ja porukka saa harjoitella vinhasti virtaavien purohaarojen ylitystä. Kokemus ja taito liejusta samean vedenl liikkeistä nähdä mahdolliset ylitysreitit ovat täällä valttia. Tätä taitoa opettaakin sitten *Sarek meille koko viikon todella* brush up-menetelmällä, ja kumisaapas riittää yllättävän hyvin. "Maihinnousu-pieksumiehet" olisi kyllä laulettu suohon heti polkujen ulkopuolella.

Puronvarsi ylös jäätiköitä kohden on jyrkkä, mutta hyvää polkua seuraten helppo. Matkan varrella tapaa nuokku- ja pahtarikkoa ja monta muuta nousun sopivasti keskeyttävää heinää – pedicularis hirsutasta eli karvaisesta kuusiosta puhumattakaan. Loppunousu vasemmalle puron vartta on osittain vähän hankalampaa, mutta Hyll-jäätikkö on kuitenkin helposti saavutettavissa. Itse jäätikkö on loiva ja melkein railoton. Lumi jäätikön pinnalta on tänä vuonna sulanut jo laajalta ja kaikkialla virtaavasta vedestä niin liukas, että jonkinlaiset kenkäraudat ovat tarpeen. Jo noustessa tarkkailen ylempänä olevaa jäätikön länsilaitaa, joka lumipeitteisenä tarjoaa helpon laskeutumisreitin. Nousu Stortopin ja Borgtopin väliseen satulaan on aikasemmasta hankaloitunut johtuen melko ylös johtaneiden lumirännien sulamisesta. Saamme jo ennen varsinaiselle harjanteelle pääsyä harjoitella jyrkän louhikon kipuamista. Itse länsiharjannekin on ensikertalaisille jännittävä kokemus. Se ei kuitenkaan ole miltään kohdin vaikea, vain huolellisuutta vaativa. Olemme jakaantuneet kahteen ryhmään jo jäätiköllä ja Tampereen "hirmut" tulevat vastaamme lähellä huippua, omalla porukallani on vielä loiva loppuosuus jäljellä.

Suurelle huipulle pääsy on aina riemullinen hetki Akan Stortopin laki on tasainen lumi- ja kalliolaakio. On tilaa ja mahtavat näkymät. Katselemme, mistä parin seuraavan päivän reittimme tulee kulkemaan ja ihailemme Sarek-massiivin uljasta huippuketjua. Laen kivipyykistä löydän vieraskirjan, jossa on vielä merkintä ensimmäisestä noususta ni 22.8. -56, kymmenen vuotta ennen mukana olevan Jyrkin syntymää. Tuntuu kuin olisi aloittanut Sarekinkäynnin jo "Rauta-aikaan". Käymme tutkimassa huipun lähellä itäharjanteessa olevan "loven". Sen ylittäminen ei näytä mahdottomalta, mutta vaatisi jo kiipeämistä ja rohkeutta ilmavaan liikkumiseen. Paha haka, muuten laskeutuminen voisi tapahtua jäätikköä kiertäen pohjoisharjannetta. Niinpä laskeudumme "omia jälkiämme", hakeudumme jäätikön lumiseen reunaan ja laskeudumme todella vauhdikkaasti polulle. Kilometri, pari ennen Akkajaureen päätymistään joki muodostaa laajan kivikkodeltan, jonka poikki kulkevan sini-keltamaalilla merkityn polun löydämme iloksemme. Se on vanha saamelaisten kulkutie ja kierrättelee hyväkulkuisia pohjia. Polku kaartaa rannan ja lompolon välisille kannakselle, jossa se ainakin meiltä katoaa suo- ja hetteikköalueella muutaman sadan metrin matkalta jatkuakseen jälleen lompolon länsipuoliselta moreeniharjulta. Lopun paju- ja koivuviidakossa polusta on todella iloa väsähtävälle porukalle ja soiden yli vieviä pitkospuita ja purojen lankkusiltoja tervehditään hiljaisella riemulla. Leiri tavoitetaan, ruoka maistuu ja uni kutsuu. Mieli on muheva, toinen suunnitelluista nousuista on suoritettu heti ensimmäisenä retkipäivänä.

Matkamme jatkuu Akkamassiivin länsipuolitse moreenirinteitä nousten. Sade alkaa heti liikkeellepäästyämme, mutta illalla saamme ihailla Akan etelärinteitä ennen telttoihin ajavaa rankkaa sadetta. Olen koko päivän ihmetellyt tunturei den lumettomuutta. Tarkistan asian aikaisempien vuosien dioista, näin lumettomana en ole koskaan Sarekia nähnyt retkemme aikaisesta ajankohdasta huolimatta. Onko syynä vähäluminen talvi, alkukesän runsaat sateet vai yleinen ilmakehän saastumisen aiheuttama lämpeneminen. Jäätikötkin näyttävät vuosi vuodelta hupenevan. Suottasjokka kannattaa tänä vuonna kahlata vasta Ruotesvaggesta tulevan sivujoen jälkeen ellei halua housujensa kastuvan.

Ruotesvagge kuuluu Sarekin helppokulkuisimpiin taipaleisiin. Pitkittäisille jäätikköjättöisille soraharjuille porot ovat tallanneet todella vetäviä polkuja. Purodeltat tarjoavat purorikkoa, nummet sinirikkoa, tunturikohokkia ja muuta jaloa pukinruokaa. Ajattelen, että Tahvosen Einoa ei näistä maisemista saisi irtoamaan kirveelläkään (joka on muuten täysin virkaatekemätön kapine Sarekilla). Meitä eivät tänään heinäiset ilot kuitenkaan pahemmin sykähdytä. Muutaman kilometrin välein näemme pystytettyjä telttoja, vastaamme tulee pieniä retkiporukoita, mutta vastaamme ajelehtivassa sumupilvi ja sadesotkussa ajattelemme vain Mikkajoen varteen pääsyä ja leirin pystytystä. Porukkaa ei pahemmin lohduta puheeni siitä, mitä matkan kullakin kohdalla voisimme kauniilla ilmalla sumun sijasta nähdä. Illalla ahdamme telttamme pienelle alalle ja varmistamme ne rajunkin länsituulen varalle.

Seuraava aamu valkenee kuitenkin pilviltään repeilevänä. Näemme Skårvatjokonkin silloin tällöin laakson vastalaidalla. Syötyämme päätämme lähteä tutustumaan Mikkajäätikön anatomiaan. Samalla tarkkailisimme, olisiko Sarekin Stortopille nousun mahdollistavaa ilmaa syntymässä. Ylhäällä jäätiköllä ilma alkaakin kohota ja kirkastua ja päätämme jatkaa huipulle. Olen vuonna 1956 noussut huipulle suoraan etelärinnettä ja palannut lumiränniä jaloilla huimasti laskien. Valitsemme nyt siluettireitin. Nousemme Mikkajäätikön länsilaitaa, pujottelemme ja hyppelemme yli railoalueen, ohitamme uljasmuotoisen munatakin sen juuresta ja kierrämme länsiharjanteen häntänystyrän jäätikkösatulan kautta. Harjanne sulkee pohjoispuolelleen pienen jäätikköjärven, joka laskee harjannenotkon yli etelään. Lyhin ja helpoin tie harjanteen juurelle olisi kulkenut suoraan Mikkajäätikön pohjaa puronotkoon.

Nousu pitkin Stortopin länsiharjannetta näyttää jyrkältä. Läheltäkin katsoen arveluttaa, miten siitä selviydymme. Alkuosuus on otettava vähän kierrätellen, mutta ensikertalaisetkin nousevat jo rutiinilla. Pahimmat paikat voi lisäksi kiertää pohjoisrinteen puolelta. Nousureitin merkkejä näkyy kaiken aikaa ja pukinrehua on pitkin matkaa. Ottakaapa lähikuvausvempaimet mukaan, tunturikasveille voi täältä saada todella alppimaiset taustat. Ylempänä nousu muutamaa pykälää lukuunottamatta tasaantuu. Harjanne kapenee samalla, muttei muutu mitenkään hankalaksi. Lumen vähäisyydestä johtuen kallioperän kerroksisuus tulee erityisen selvästi esille. Juonteet vuorottelevat kiivetessämme. Tumma kivimassa on pieneksi ja tasakokoiseksi rapautunutta, vaalea taasen isolohkareista, laattamaista ja särmikästä, kostealla ilmalla varmasti sileänä liukasta.

Monesta muusta tunturista poiketen huippu on juuri siinä, missä sen luulee olevan. Korkein kohta on terävä haljennut lohkare, sen pohjoispuolella on pieni taskutasanne. Huippua pidettiin aikoinaan Ruotsin korkeimpana, mutta 2089-metrisenä se on Kebnen Syd- ja Nordtopin jälkeen vasta kolmantena. Mutta näköala on joka suuntaan todella uljas. Vaikka lännessä nytkin sataa, koko Sarekketju on näkyvissä ja sen takana Akka. Nordtopille laskeutuu lumesta paljas kallioinen harjanne, Sydtopille taas lohkareinen, suhteellisen helposti kuljettava reitti. Rapadalenin eteläpuolella näkyvät laajat kalottimaiset Hambergin jäätiköt ja vielä kaueampana Pelloreppe-massiivin harjanteet Kåtåktjokotkaskatjåkkoineen. Eniten huomioni kiintyy kuitenkin lounaassa Akka-Ritan massiiviin. Alkavaggen ja jäätikköisen Akavaggen haarukassa oleva Akkatjokko (1974 m) muodostuu lakitasanteineen mielessäni seuraavan matkani pääkohteeksi. Se on Sarekin ehkäpä hienoin näköalapaikka. Käväiseepä mielessäni myös ajatus kulkea joskus pitkin Sarek-ketjua Stuor Nijakilta Stortopille. Se olisi ilmavampaa kuin pitkin laaksonpohjia rötöstäminen.

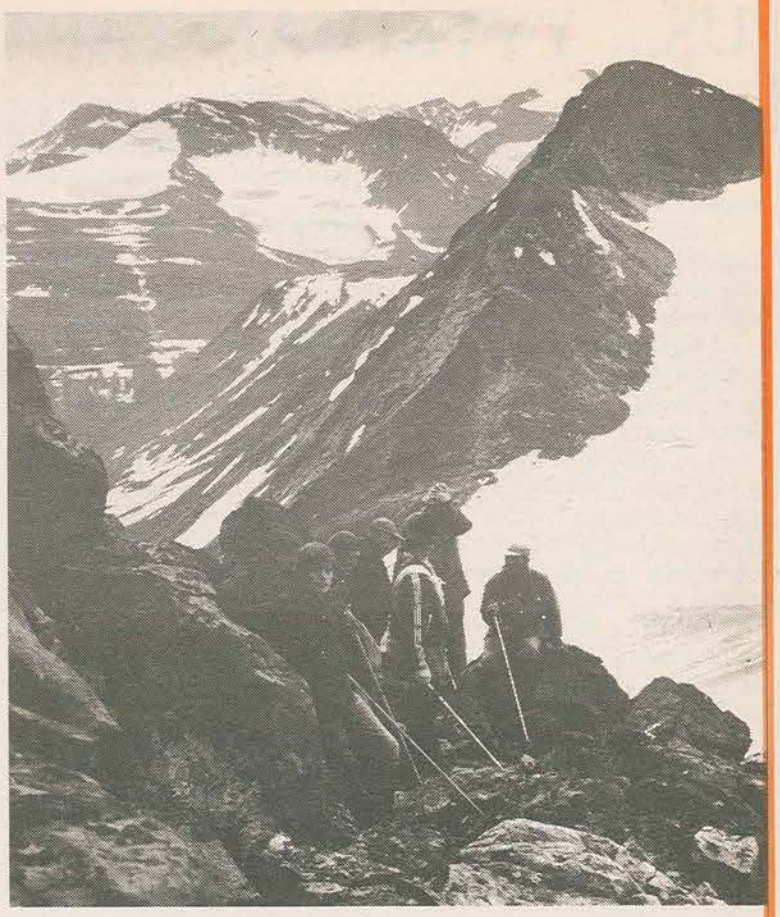
Huipulta palaamme pienen kalliopykälän jälkeen pitkin Sydtopille johtavaa louhikkoista harjannetta satulaan ja sieltä alas jäätikköpalälle, joka on jyrkkä ja yllättävän jäinen. Varmistamme kulkumme yhdyskköydellä ja aloitamme laskeutumisen. Keskellä käpälää on poikittaisrailo, johon toinen saappaani hupsahtaa. Toiset osaavatkin sitten hypätä paikan yli. Aikoinaan samassa paikassa köysijonossa toisena kulkeva putosi kainaloitaan myöten läpi lumen turvaköyden pelastaessa pahemmalta. Kaartelemme alas jäätikön pohjalle ja suuntaamme suoraan keskimoreenin yläpäähän. "Kivikatua" kuljemme sitten loppujäätikön ja itäreunan kallioiselta harjanteelta putoavat lohkarevyöryt jylisevät. Vuoret kuluvat ja mataloituvat. Jäätikön vetäytyessään jättämiä reunamoreeneita pitkin laskeuduimme lopulta teltoille. Toinen lähes poutainen päivä ja retken päätavoitteet saavutettu.

Loppuretkemmekin sisältää vielä muistettavaa ja opittavaakin. Jälleen sateiseksi ja murkuiseksi heittäytyneessä säässä on hyvä tehdä matkaa, ei mene päivä hukkaan. Mikkajokka kahlataan pienen etsimisen jälkeen suhteellisen ylhäältä pitkin sorapankkoja. Puolivälissä päivämatkaa isoputouksisen joen ylitys muodostaa päivän kohokohdan. Vastaantuleva ruotsalainen miespari joutuu riisuuntumaan pikkuhousuisilleen kahlatessaan kumitossuillaan joen vaikean näköisesti yli meidän painellessa kumisaappain kevyesti ja kastumatta vastakkaiseen suuntaan. Tilanteessa on vähän maaotteluvoiton makua. Kierrämme Sarek-massiivin itäpäähän Perikjauren rannalle. Illan harvinaisen kaunis pastellinvärinen auringonlasku näyttää Perikpakten huipun ja itärinteen komeimmillaan. Mekin jo ehdimme toivoa ilmojen muutosta, mutta seuraava päivä tapaa meidät jälleen yltyvässä tuulessa ja sateessa taivaltamassa Suorvan suuntaan. Kukkesvaggejoki ylitetään poroaitauksen kohdalle rakennettua riippusiltaa myöten. Vähän sen jälkeen ruokailemme suuren lohkareen suojassa ja päätämme jatkaa yhä pahemmaksi yltyvässä ilmassa.

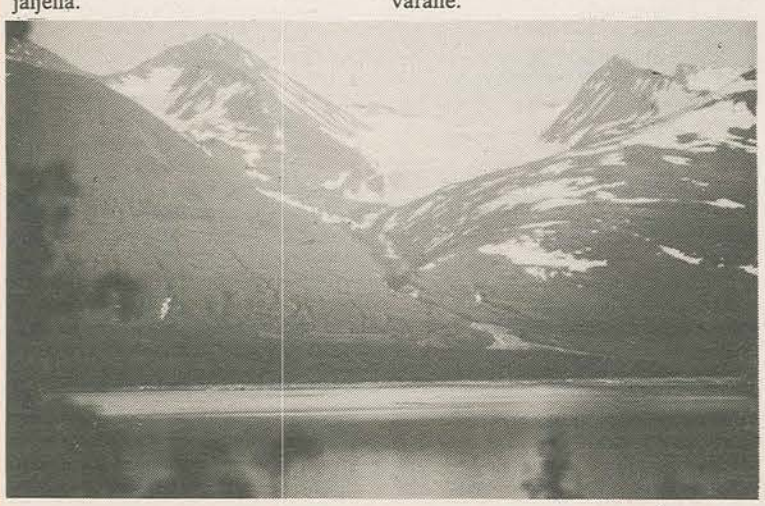
Slugganin tasangolla aikaisemmin suojanamme olleiden tuntureiden jäädessä taakse läntinen myrsky pääsee kunnolla kimppuumme. Vettä tulee vaakasuorassa kuin raekuurona kastellen meidät sadevarusteista huolimatta perinpohjin. Pusikot ovat väsyttäviä kahlata, tunturinummellakin jokainen notkelma on vuolaana purona ja niin jokainen niska sivutuulta vasten kenollaan puskee omaa taisteluaan luonnonvoimia vastaan. Saavumme tunturilomasta virtaavalle jyrkälle pikkujoelle. Muistan sen 'tossujalkapurona", mutta nyt saamme todella etsiä ylityskohtaa. Ikäsusitaidot joutuvat koetteelle, kun Ykän kanssa autamme porukan todella mutkittelevaa reittiä joen yli. Ensin on noustava yläviistoon syvä vuolas kohta kerrallaan ylittäen, sitten palaamme joen keskustaa kiveltä toiselle hypellen ja lopuksi kahlaamme yli nopean mutta tasaisen virta-alueen. Ylityksen jälkeen pääsemme pian laskeutumaan rinteen suojaan ja haasteeksemme jää vain rehevä, korkea tunturikoivikko kuruineen, jossa aikoinani olen pöllytellyt mittarimadon perhospilviä ilmaan. Saavutamme lopulta Suorvan alapuolisen järven rantaa seuraavan polun, joka useimmilta paikoin muistuttaa reipasta puroa. Suorvan padolla oleville autoille tullessamme yö on jo pitkällä. Järvi ja vastakkainen tunturiseinämä ovat mustansinisiä ja tunturinrinnettä putoavat purot hohtavanvalkoisia kuin taivaasta sinkoavat salamat. Sarek on lyhyessä ajassa näyttänyt meille kirkkaimmat ja kauneimmat, mutta toisaalta harmaimmat, rajuimmat ja tummimmat kasvonsa.

Tähän tämän muistelun voisi lopettaa, mutta vielä muutama kommentti Sarekiin aikoville. Vaikka Sarek voi joskus vaikuttaa leppoisalle kumitossukotitunturille, sinne on varauduttava pahankin varalle. Suositukseni on: Kumisaapas jalkaan, tukeva piikkipäinen sauva käteen, lämmönpitävät asusteet, myrskynkestävä teltta, vara-aikaa, riittävästi eräkokemusta ja jäätiköidentuntemusta, köysi ja jäätikköraudat, nousureittien tuntemusta sekä riittävää malttia elää luonnon ehdoilla ja nauttia runsaista mahdollisuuksista. Huipuilla voi ja kannattaa käydä aina kun ilma sen sallii. On muistettava, että alueen tuvat eivät ole retkeilijän käytettävissä, hätäpuhelimet kylläkin. Huipuillakäynti ja niiltä alastulo vaatii aina huolellisuutta. Varminta on kulkea siten porrastettuna, ettei joudu liikkeelläolevan alapuolelle. Jäätiköllä on käytettävä turvaköyttä ja kuljettava kokenein kärjessä ja hännillä. Jäätiköiden perusrakenne on tunnettava. Pohjan kuperuus repäisee pintaan railoja, jotka voivat olla vain ohuen lumisillan kattamia. Koveralla alustalla railot jälleen umpeutuvat. Jäätikköreunan kitka puolestaan repäisee jäätikön kulkusuuntaa vinosti myötäileviä railoja. Ja jäätikön yläosissa on usein poikittaisia repeytymiä. Käykää silti ihailemassa jäätikköpinnan puroserpentiinejä, syviä kaivoja ja railoja. Tutkikaa keski- ja sivumoreeneja sekä sopivien tunturikulmakkeiden ympärille muodostuneita tuulitunneleita. Sarek muodostaa aivan omalaatuisen maailmansa, johon lisääntyvästä tungoksesta huolimatta kannattaa tutustua.

Hyvä opaskirja on mm: Tore Abrahamsson, "Detta är Sarek" STF 1973.

Puhaltamaan panee – nousu on jyrkkä Sarek'in Stortoppen'ille

Akka-massiivi samannimisen järven takaa kuvattuna

Hengähdystauko jäätiköllä. Köysi yhdistää miehet toisiinsa

US... TYYROJAN TAPAUS... TYYROJAN TAPAUS... TYYR

TYYROJAN TAPAUKSEN TUTKIMUSTOIMIKUNNAN raportti viime kevään Tunturilatulehdessä jäi varsin mielenkiintoiseen vaiheeseen...

...kuten muistettaneen tapasi TTTT:n partio Vongoivan itärinteellä hurjaa vauhtia kiitävän jättiläismäisen lumipallon, joka suuntautui Talkkunapäätä kohti. Kuusikurussa se kuitenkin oli hirvittävällä rysäyksellä pysähtynyt tukevaan kantoon...

Lumiohjuksen sisältä oli kuultu ääniä, joista pääteltiin sen temmanneen rinteeltä mukaansa mahdollisesti suurenkin joukon ihmisiä. Jäämöhkäle oli sittemmin sulatettu eräässä Pohjois-Suomen pakastamossa.

...se mitä TTTT:n päämajassa oli uumoiltu tilanteesta – piti paikkansa. Todella... sulavasta jääsohjosta ja lumisoseesta ryömi ensimmäisenä esille TTTT:n kolmimiehinen partio. Muutaman hokkuryypyn otettuaan oli partio pudistanut kuitenkin enemmän ja vähemmän nolona paikkakunnan lumet jaloistaan...

Jäästä ja lumesta esiintullut loppuporukka osoittautui kansainväliseksi turistiseurueeksi, joka tapahtumahetkellä oli kaikessa rauhassa ja pahaa aavistamatta hiihdellyt itäkairan maisemissa.

Pelastumisestaan helpottuneena oli turistijoukko sittemmin suunnannut lähimpään ravitsemusliikkeeseen ja aloittanut – lievästi sanoen, melko riehakkaan hummailun Roin seudulla.

TTTT:n kohdalta oli tapaus enemmän kuin nolo! Selvää kuitenkin oli, että koko touhu oli suunnattu tutkimuspartion päänmenoksi.

Oliko Vongoivan haltijalla sormensa pelissä? Siitä ei saatu varmaa selkoa.

Aikaisempiin tapahtumiin vertailemalla, löydettiin kyllä moniakin yhtymäkohtia Vongoivan seuduilla edellisinä vuosina sattuneiden Mystillisten Ilmiöiden kanssa.

008, eräs TTTT:n kokeneimmista agenteista, jonka pääominaisuuksiin kuuluu miltei yli-inhimillinen kärsivällisyys ja pitkäjänteisyys.

...kesäkuumalla oli 008 erästä hyvin mielenkiintoista seikkaa tarkkaillessaan, joutunut istumaan kolmatta vuorokautta yhteen menoon, miltei silmiään räpäyttämättä, vyötään myöten, – muurahaispesässä!!

Miehiä vaihdettiin...

Huhtikuun lopussa lähetettiin kahden miehen partio Saariselän pohjois-osiin – Luttojoen latvoille.

Matkaan lähti 008, mukanaan eräs TTTT:n nuorista lupaavista avustajista. ...Palkisojan – Aittajärven linjalla partio oli päässytkin tuoreille jäljille. Se oli törmännyt niiden mitä suurimpia epäilyksiä antaneeseen jättäjään-kin! Päässyt jopa puhe-etäisyydelle!

Epäilyksien viriämisen aiheutti erään kämpän ikkunalaudalle unohtunut kynttilänpätkä, jota outo mies-henkilö oli sanonut iltapuhteella lähteneensä hakemaan-liki kahdenkymmenen kilometrin päästä?

Huolimatta erittäin vaikeista ja hankalista keliolosuhteista? Juuri tämä seikka oli herättänyt partion epäilykset!

...tilanne oli kuitenkin päässyt riistäytymään partion käsistä ja mies oli kadonnut kuin lumen nielemänä.

Hiihdettyään Moitakurun nuotiopaikaltaan moneen kertaan Luton – Kulasjoen – Lankopään välimaaston, miestä tai edes jäljen jälkeä löytämättä, oli partion viimein luovuttava enemmistä etsiskelyistä.

...leirinuotioiden noet pestiin pois kasvoista. Neulaset noukittiin parroista. Päällimmäiset räiskäletaikinan jäljet raaputettiin anorakkien hihansuista ja rintamuksista... partio valmistautui palaamaan etelään... ...koettua pettymystä jonkin verran lievensivät vastapaistetut munkkirinkilät, joita partio ennen lähtöään käväisi syömässä tupla-annokset Kaunispään laen majalla.

Kiilopäältä loivat tutkijat vielä yleissilmäyksen itään auringonnousun aikaan vapunpäivän aamuna. Vaikka silloin aamuvarhaisella olikin ollut kireä pakkanen – olisivat hankikelit pian mennyttä.

...aurinko oli paistanut viikon miltei pilvettömältä taivaalta, mutta Rovaniemellä satoi jo räntää. TTTT:n puitteissa ei ollut enää mitään tehtävissä napapiirin pohjoispuolella.

Jänkää... suota... louhikoita...

Kelirikon ajat koittivat. Maastossa oli vettä enemmän kuin vuosikausiin. Kesä kului. TTTT ei pitänyt kiirettä. Antoipa jopa pahimman räkkäajankin mennä menojaan...

Vasta elokuun alkupuolella lähdettiin maastoon.

...Sodankylän – Vuotson – Kakslauttasen – Ivalon välillä joutuivat partiot heti mukaan äärimmäisen vilkkaaseen toimintaan. TTTT:n viestikeskus toimi korkeapaineella!

...lopen uupuneita viestintuojia itäkairalta nähtiin maantien vieressä. Ohjeita ja raportteja saapui tukuttain. Kakslauttasen viestipisteessä saivat partiot lopulliset toimintaohjeet.

Niitä seuraten joutuivat TTTT:n tutkijat vaivojaan säästämättä jättämään nutukkaittensa kantapäiden taakse kymmeniä – jos ei nyt ihan satojakin kilometrejä jänkää ja suota.

Partiot kohtasivat vielä yhteisessä palaverissa Nuvvuksessa. Sinne saatiin tieto, että tapahtumien painopiste tulisi olemaan elokuun puolenvälin paikkeilla Altan – Kautakeinon – Karasjokan kolmiossa.

Rinkat pakattiin ja varusteet tarkistettiin. Aluetta lähdettiin lähestymään mitä suurimmalla varovaisuudella.

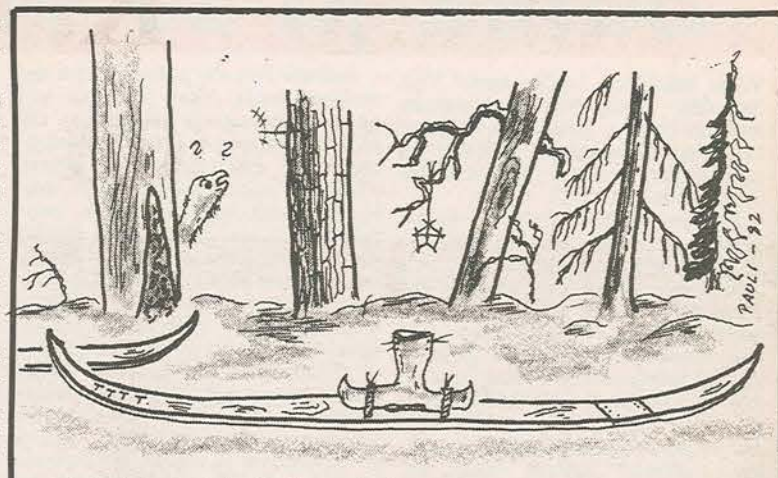
Osa miehistä teki laajan koukkauksen pohjoiskalotin vedenjakajaseutujen yli Jäämeren rantaan – suunnistaen niin pitkälle kuin maata riitti. Osa tutkijoista haravoi kalalappalaisia haastatellen Tenon – Karigasniemen – Karasjokan alueet...

Kallioita, louhikoita, kanjoneita, sumua, sadetta – kaikenlaisia esteitä sattui pohjoisen vaiteliaan iskuryhmän vastuksiksi. He tekivät taivalta kiipeillen – kävellen – ryömien. välillä Jäämeressä kahlaten – linja-autoilla, lautoilla, rannikkolaivoilla – kaikin tavoin miten vain pääsi liikkeelle.

Huomaamattomasti pääsikin ryhmä Altan kautta koukaten ennalta määrätylle alueelle Masin kylän – Kautokeinon välimaastoon.

...se oli jo onnistumassa tavoitteessaan, kunnes...

...asumattomalta erämaa-alueelta, kuin maan alta ilmestynyt salaperäinen auto nappasi saaliin TTTT:n nenän edestä.

...usein joutuivat miehet hukkaamaan kovastikin aikaa hakiessaan kääntöpaikkaa 3,5 metrin pituisille metsäsuksilleen. Pulman poisti TTTT:n varustesuunnittelun kehittämä Erikoismetsäsuksi, jolla nopeat suunnanmuutokset käyvät "jalankääntеessä" tiheässäkin kuusikossa.

...auto ja siihen nousseet matkustajat nähtiin tämän jälkeen – muutamien lähituntien aikana – niin monessa paikassa samanaikaisesti, ettei tälle ilmiölle voitu löytää mitään järjellistä selitystä. Ymmällään vetäytyi partio Kautokeinoon.

Huonoja uutisia oli tulossa...

Karasjokan alueella oli nähty toistakymmentä outoa miestä. Joukkoa oli viikon verran varjostanut Ivalon Tourist hotellista käsin TTTT:n itäisten heimojen tapojen, tottumusten, ennustusten ja kielten tutkimiseen erikoistunut asiamies. Kuitenkaan ei edes hän voinut tunnistaa mistä oudot mustatukkaiset, lyhytniskaiset ja punertavaihoiset miehet olivat lähtöisin.

Selvää kuitenkin oli, että TTTT:n oli väistyttävä ylivoiman tieltä! ...siinä jäi lohikeiton syönti kesken Tourist hotellissa – jäi yhtä vähän aikaa Kautokeinon partiolle, kun TTTT kiireellä siirtyi napapiirin eteläpuolelle....

Arktista hysteriaa...

Toimintakautensa päätteeksi TTTT testasi vielä arktisten olosuhteiden ja erikoisesti kaamoksen vaikutusta tutkijoihin ja tutkimusmenetelmiin kenttäolosuhteissa.

Joulun jälkeen lähdettiin alueelle kaksisataa kilometriä Tyyriojasta länteen...

Olosuhteet tutkimusalueella olivat todella vaikeat... taivas hehkui kylmän turkoosin värisenä ja pimeä oli pimeässä kiinni. Pakkanen painui kolmeenkymmeneen asteeseen ja vielä siitäkin alas. Pulverilunta oli kämppien räystäisiin asti ja liikkuminen maastossa oli hankalaa. Monista tutkimustavoitteista oli luovuttava. Hyvä jos päivän hämärässä tukikohta "SO":stä Montellille uskalsi... Nammalaan ja Suaskuruun ei ollut edes yrittämistä...

Väliin taas pieksi taivas tuiskua niin, että lumikidelaboratorio oli lunta puolillaan kun sen kantta vähänkin raotti – pakkasen vetäessä kenttäobservatorion linssit ja peilit sellaiseen hileeseen ja huurteeseen, ettei moista oltu nähty! Kaiken lisäksi kaamos alkoi painaa...

EI SITTEN IHME! Arktinen hysteria nousi tutkijoiden keskuudessa niin että tärisi... kämpän pihapiirissä äkkinäisesti kääntyilivät... narskuttelivat lunta lapikkaillaan, jopa ajattelemattomasti – VIHELTELIVÄTKIN! Tästäkö noidat ja Ruijan tulien haltiiat suuttuivat! Puhalsivat pohjoisen taivaan sellaiseen paloon ja loimuun jotta kavahtivat kaiken kokeneet ja nähneet TTTT:n tutkijatkin – etelään oli heidän lähdettävä...

Vallitseva tilanne...

TTTT:n kulunut toimikausi oli ollut työntäytteinen. Yhteenvedossa todettiin että lopullinen rauhoituspäätös Tyyrojan alueesta jäi vielä tekemättä. Asian odotettiin ratkeavan ennen tammikuun loppua -82, mutta jotkin käytännön seikat olivat viivyttäneet päätöstä.

Yleisesti ottaen oltiin TTTT:n väen keskuudessa tyytyväisiä tuloksiin. Vaikka, kuten eräs päätutkijoistamme asian nasevasti ilmaisi, "LOPULLISEN PÄÄMÄÄRÄN MIELLYTTÄVÄ TIETOUS on vielä monien vaikeuksien ja vastusten takana"

raportti 008/01/82

Tyyrojan Tapauksen Tutkimustoimikunta.

puolesta susi 1169

Kolmen miehen partiosukset, joista on tullut jo käsite TTTT:n väen piirissä. Pikataipaleilla sukset ovat lyömättömät, koska matkan teossa voidaan käyttää hyväksi kolminkertaista ponnistusvoimaa. Suksilla on myös samat kätevät kääntöominaisuudet, kuin Erikoismetsäsuksilla Em -82.

Ja mikä parasta – partio pysyy koossa – oli sitten matkalla sumua, tuiskua, hokkua...

Maan mainio jälki- ja vainukoira Nuuskahuikkanen tiskivuorossa

KUVAT UM

"Mitä! Joskos me tultiin Tyyrojalle?"

Näkikö "Kuerin noita" etiäisinä vuoden 1982 sudet?

kuva Pauli Hakulinen

ON TUNTURISUDELLA SUORAT SUKSET, KEPEÄT KALHUT
NUNNUNNUNNUUU
JA NIILLÄ HÄN HIIHTÄÄ TAITAVASTI, NUNNUNNUNNUNNUUU
JOS TUNTURISUSI **JOSKUS** KAATUU
NIIN TUNTURISUDELLE **EI** SÄÄ NAURAA,
SILLÄ NAURAJALTA NE HOUSUT KASTUU, NUNNUNNUUUU

...jo vain näki – useammankin vuoden näki...

Tule katsomaan Peurungalle Noidan "etiäiset – 82". Susivihkiäiset pidetään marraskuun 6–7. 1982.

JA SINÄ LAPINKÄVIJÄ, tunturihiihtäjä, sopuli, noviisi, millä nimellä kuljetkin, jos tunnet tietojesi ja taitojesi karttuneen niin pitkälle, että rohkenet pyrkiä tunturisusien korkeaan rääthyyn – PISTÄ TOIMEKSI.

Susianomuskaavakkeita saat Suomen Ladun toimistosta ja tunturikerhojen sihteereiltä.

Ylläoleva koskee myös Tunturisusia, jotka katsovat voivansa ottaa vastuun oman lauman johtamisesta.

Anomusten viimeinen jättöpäivä on 30.9.1982

SUSIAISET 1951

Eräänä marraskuisena lauantai-iltana oli joukko intomielisiä Lapinkävijöitä ja "Tunturiladun" jäseniä kokoontunut Helsinkiin viettämään kerhonsa 5-vuotisjuhlaa. Tämä Suomen Ladun alainen seura, jota parhaillaan puuhataan yhdistysrekisteriin, pyrkii kaikin tavoin edistämään jäsentensä ja muiden retkeilijöiden Lapin-tuntemusta, kehittämään retkeilyvälineistöä sekä vaalimaan oikeata retkeilyhenkeä. Jäsenistö jakaantuu ympäri Suomen aina kaukaista Kilpisjärveä myöden ja jäseneksi pääsyyn vaaditaan vain oikea retkeilyhenki ja yksi tuntureilla käynti.

Harrastuksen ylläpitämiseksi ja kehittämiseksi kerho on kehittänyt omalaatuisen merkki- ja "arvonimi" -järjestelmän,

Tähän Tunturiladun 5-vuotisjuhlaan liittyi mm. viime keväänä julistetun Lapin-aiheisen valokuvauskilpailun kuvien näyttely, josta Valkeakoskellakin tuli yksi palkinto. Illan päänumerona oli uusien tunturisusien vihkiminen, joka suoritettiin perinteellisin lappalaistaikamenoin salaperäisessä ja vahvasti hokmannintuoksuisessa ilmapiirissä.

Jokaiselle vihittävälle esitti lapinnoita mm. visaisen tenttikysymyksen, johon jokaisen piti vastata. Asianomaisten Lapin-tuntemus oli ilmeisen hyvä tai sitten heillä muutoin "polla" pelasi tavallista paremmin, koskapa kaikkiin kysymyksiin tuli oikeat vastaukset. Jäljennän tähän niistä muutaman sikäli kuin onnistuin niitä pimeässä salin nurkassa merkitsemään muistiin.

1) Kuka oli Lapin ensimmäinen apteekkari?

2) Mikä on se, joka menee yhdestä reiästä sisään ja tulee kolmesta reiästä ulos?

3) Kutka ovat Suomen ylhäisimmät henkilöt?

4) Mikä on se, joka on tunturin huippua korkeammalla ja kurun pohjaa alempana?

5) Kuka ymmärtää Lapissa kaikkien kieltä?

6) Miksi ruskeat porot syövät vähemmän kuin harmaat?

Tutkinnon jälkeen ikä- ja tunturisudet antoivat kokeneen viisaita neuvoja uusille tulokkaille. Kun jokaisen eräretkeilijän, nimenomaan Lapinkävijän, olisi ne aina muistettava, mainitsen ne tässä:

Älä koskaan mene yksin tunturiretkelle!

Varustaudu aina pahimman varalle!

Älä yliarvioi itseäsi!

Opi tuntemaan tunturien lait!

Kunnioita tunturia!

Nämä ohjeet eivät ole pelkkiä "fraaseja", vaan perustuvat kokemukseen ja niinpä niitä ei saisi milloinkaan unohtaa.

Vihkimistilaisuuden päätteeksi seurasi tunturisuden vala, jonka jälkeen jokaisen oli otettava väkevää taikajuomaa. Siinä olikin tiukka paikka, sillä yhteinen kippo oli juotava tyhjäksi ja niinpä se sai kiertää monta kertaa ympäri.

Illan päätteeksi alkoi karkelo, jota reippaassa hengessä jatkui myöhään yöhön saakka.

J.K.J.

(Tämä kuvaus on julkaistu Valkeakosken Retkeilijöitten Ralli-Rastilehdessä. Lehti ilmestyi 30 vuotta sitten)

MAURI TANI

TALVIPÄIVÄT KARHULASSA

Tunturiladun talvisen tapahtuman järjestelyistä vastasi tänä vuonna Karhulan Tunturisusikerho. Kaunis tähtinen taivas, pakkasta sopivasti ja lunta yllinkyllin, kun perjantai-illan hämäryys peitti Kymijoen rantamia 5.2.82. Silloin saapui ensimmäinen autolastillinen vieraitamme Honkalaan. Olimme juuri saaneet valmistelut päätökseen, juhlat voitiin aloittaa. Mukava tunne valtasi meidät, kun te vieraat tulitte.

Lauantaina me kaikki 90 olimme paikalla, kun Mauri Tani avasi päivät. Sanoissaan hän korosti meidän kaikkien kokeneiden retkeilijöiden vastuuta luonnosta ja kulkijan tavoista sekä uusien opastuksesta. Näiden ohjeiden saattelemana varsinainen meno sitten alkoi pyöriä. Vaelluskilpailu käynnistyi kohta aterian jälkeen. Lähtötehtävä oli melko hankala, sillä jäisestä pajusta sommanteko ei ole helppoa. Tämän jälkeen vaellusjoukot seikkailivat kolmisen tuntia metsässä ja pelloilla, vuoroin hiihtäen latukoneen hiomia latuja ja vuoroin itse tehden harhalatuja. Saunassa tuntui kisa jatkuvan muisteloina ja siellä se pajusompa olisikin ollut helpompi tehdä.

Sitten vain kiharat kuivaksi ja kuntoon ja iltamat voivat alkaa. Karhulan Calle (entinen Kalle) juonsi iltaa, käytti aasin siltaa, juonti juttuja, se nauratti vieraita ja tuttuja. Callen leikki toi myös kolehdin Susikiisan hyväksi.

Sitten Eki kertoi Kymin, Karhulan ja Kotkan juurista. Heikki taas luki lomaviikkolaisen Lapista kotiin lähettämän kirjeen, jonka hän oli löytänyt linja-auton lattialta Lapista kotiin palatessaan joitakin vuosia sitten. Meillä oli mukava olla, kun me ei oltu sellaisia kuin kirjeen kirjoittanut. Oolannin sotaleikin kautta käynnistyi sitten iltamien tanssillinen puoli. Oli haitaria ja kasettia, oli iloista ja surullista, mutta tanssiminen jäi muutamien iloksi. Sensijaan keskinäinen jutustelu ja muistelointi tuntui olevan suositumpaa.

Sunnuntaina aamusta olimme leikkimielellä ulkona. Elis veti suksileikkejä, jotka päättyivät aitoon lintutanssiin. Ja kävihän se suksetkin jalassa, kun oli taitavaa väkeä. Siinä touhussa ne unet karisivat. Niinpä oltiin sitten valmiit luontoladulle. Hyvä oli latukoneen tekemä latu samoin kysymykset. Tai ei oikeastaan se viimeinen solmujuttu, sillä siinä se Veijo meitä monia taas älytti.

Kun lehtimiehet eivät ehtineet aina tositilanteisiin kuvailemaan touhujamme, jouduimme me sitten myös poseerauskuvauksiin ulos, väliin jopa ruokapöydästäkin lähtemään.

On mukavaa, kun lehdistö tunsi toimintaamme kohtaan niin paljon mielenkiintoa, että valtasimme etusivun suuret otsikot ja kuvatilat.

Ainakin seitsemän kertaa aukenivat Anja-emon johtaman keittiön ruokaluukut muonituksen merkeissä. Toivottavasti kaikki saivat vatsan täydeltä.

Päättäjäiset ovat aina ilon ja haikeuden tilaisuus. Parhaat palkitaan ja muiden hyvien kesken arvotaan monenlaista käypää tavaraa. Niin nytkin.

Oli mieluisaa meille järjestäjille kiitellä teitä kauniisti käyttäytyneet vieraamme. Ette te meitä moittineet (kenties aihetta olisi löytynyt). Hemmolle kiitos sanoistasi.

Callen keräämän hattutempun tulos, samoin pieni ylijäämäraha, joka päiviltä meille jäi, yhdistetään yhteen kerhomme jo aiemmin myöntämän 1.000 mk:n summan kanssa Susikiisan uunin hankkimiseksi.

Me tunturisusikerholaiset kiitämme teitä kaikkia mukanaolleita. Kiitos! Hymyillään kun tavataan, vaikkapa Ulko-Tammiossa 4.–6.6.1982.

TULOKSET:

VAELLUSKILPAILU, Yleinen sarja

1.	Ulpu Niinikoski Eero Niinikoski	32,9 pist.
2.	Matti Isotalo Paavo Kramsu	30,8 pist.
3.	Veikko Tyrväinen Esko Sepponen	30,5 pist.
4.	Birger Fagerström Teppo Rajala	29,0 pist.
5.	Merja Leinonen Risto Leinonen	28,9 pist.
6.	Eero Melto Eino Luhas	27,1 pist.

VAELLUSKILPAILU, Nuorten sarja

1.	Mari Kokkonen Erika Virolainen	11,3 pist.

LUONTOLATU:

1. Eero Niinikoski 12 pist.
2. Olavi Amper, Risto Leinonen, Timo Sarkkinen ja Veikko Tyrväinen 11 pist.

1981 PALKITTUJA TUNTURI-LATULAISIA

Hopeinen ansiomitalli: Rainer Paasonen Hyvinkää.

Hopeinen ansioplaketti: Tuula Kokkonen Karhula, Anja Huhtala Karhula, Reino Aaltonen Riihimäki, Eila Hämäläinen Mikkeli, Alpo Mäntynen Helsinki, Pentti Luostarinen, Tampere.

Pronssinen ansioplaketti: Terttu Civil Tampere, Raili Pöllänen Tampere, Eero Härkönen Hyvinkää, Uolevi Mättö Hyvinkää, Pauli Hakulinen Hki, Vappu Hietala Hki, Taimi Heinänen Hki, Hilja Nylander Hki, Timo Sarkkinen Järvenpää, Inga Bergman Hki, Liisa Fagerström Hki, Birger Fagerström Hki, Leena Kangas Hki, Anja Pere Hki, Teppo Rajala Hki, Lars Råberg Hki, Ulla Saarinen Hki, Gertud Timgren Hki ja Meeri Lönnberg Hki.

Tunturiladun jäsenrekisteri

Tunturilatu ry on siirtynyt ATK-aikaan. Jäsenmäärämme on jo lähes 2400. Se merkitsee sitä, että jäsenasioiden hoitaminen alkaa jo olla ylivoimainen tehtävä ilman palkattua työvoimaa. Vaikka tunturilatulaiset ovat aina auliisti osoittaneet talkoohenkeä ja toimihenkilömme ovat venyneet suorastaan kohtuuttomuuksiin yrittäessään pitää jäsenasiamme järjestyksessä, on ollut pakko ryhtyä miettimään parannusta asiaan.

Johtokunta päättikin, tutkittuaan muutamaa vaihtoehtoa, liittyä SYP:n jäsenrekisteripalveluun. Viime vuoden loppupuolella aloimme talkoilla muokata jäsentietojamme ATK:lle sopiviksi. Tiedoston perustaminen olikin odottomattoman työlästä. Jouduimme harkitsemaan monta kertaa järjestöllemme parhaiten sopivaa vaihtoehtoa.

Kyselimme tunturikerhojemme jäsenluetteloita, jotta voisimme ottaa huomioon myös kerhojemme mahdolliset tarpeet. Tämä kaikki vei runsaasti aikaa, niinpä useat tunturilatulaiset huolestuneina kyselivätkin jäsenmaksukorttien viipymistä. Tokihan johtokuntakin olisi halunnut jäsenpostin mahdollisimman pian liikkeelle, mutta monet talkoot – sekä yleiset että yksityiset siihen kuitenkin tarvittiin, ennenkuin se onnistui. Emmekä ole vieläkään aivan varmoja, että kaikki on järjestyksessä. Toivommekin, että aina jäsenmaksupostin saatuanne tarkistatte siinä olevat tiedot ja huomautussarakkeessa ilmoitatte mahdolliset oikaisut.

Uusi jäsenrekisteri palvelee aikaisempaa käytäntöä monipuolisemmin ja nopeammin sekä ennenkaikkea säästää työtä. Tiedostosta saamme tarvittaessa helposti esim. susiluettelon tai vaikkapa aakkosellisen luettelon tukikohtiemme avaimenhaltijoista. Jäsenrekisteri palvelee tarvittaessa myös tunturikerhojamme. Voimme tilata heille samat tiedot tai esim. jäsenluettelon. Sieltä saamme myös tarvittaessa aakkosjärjestyksessä osoitetarrat tai -lipukkeet sekä monta muuta palvelua.

Jäsenrekisteri ei kuitenkaan kokonaan poista jäsenasioita hoitavien työtä. Entistä tärkeämmäksi on tullut jäsentiedoissa esiintyvien virheiden oikaisu. Johtokunta vetoaakin kaikkiin tunturilatulaisiin: jos huomaatte saamassanne pankkisiirtokortissa virheitä tai jos osoitteenne tms. muuttuu, niin ilmoittakaa siitä välittömästi. Näin tehden varmistatte Tunturiladun postin saamisen määräaikoihin. Susi- ja avainasioissa tapahtuvista muutoksista ei tarvitse ilmoittaa.

Johtokunta uskoo, että ATK:on perustuva jäsenrekisteripalvelu, paitsi huomattavasti helpottaa toimihenkilöiden työtä myös entistä käytäntöä paremmin auttaa asioiden hoitamista ja vie siten aatettamme eteenpäin. Mutta ei niin hyvää, ettei jotain huonoakin. Jäsenrekisteripalvelusta on myöskin maksettava. Perusmaksu on 50p/jäsen, mutta ylimääräisistä tietokoneajoista joudumme maksamaan lisäkorvauksen. Kokonaiskulut jäänevät kuitenkin alle markan/jäsen.

Stuorra-Ykä

Tunturiladun hihamerkki

Jokaisella järjestöllä on jonkinlainen ulkoinen tunnusmerkki – symboli. Tavallisesti tällainen on jäsenmerkki, joka yhdistää jäseniä ja osoittaa ulkopuolisille, mihin järjestöön henkilö kuuluu. Tunturiladullakin on jäsenmerkki, joka on otettu käyttöön joskus toiminnan alkuaikoina. Tunturiladulla on myöskin vuodesta 1951 alkaen ollut arvokas ja arvostettu Susimerkki, mutta joka on vain "räätyhyyn" vihittyjen susien käytössä. Lapin palstojemme myötä saatiin jäsenien käyttöön hihamerkki – Nilimerkki, joka suunniteltiin Susikyrön merkiksi. Tätä merkkiä on jäsenkunta yleisesti kantanut anorakkinsa hihassa Tunturiladun jäsenmerkkinä, koska vanha on ollut emaloitu, metallinen rintamerkki, jota on kannettu "siviilipuvussa". Tämäkin merkki on jo loppunut, mutta parhaillaan tehdään tiedusteluja saadaanko se sellaiseen hintaan, että sitä kannattaa tilata.

Tällainen oli merkkitilanne silloin, kun johtokunta pohti viimevuotisen hihamerkkikilpailun tulosten perusteella tilannetta. Tähän kilpailuun osallistui myöskin TL:n ensimmäinen hihamerkki – Kuertunturin rinteellä pidetyn Susienkokouksen päätöksellä. Kilpailuun jätettiin odottamattoman vähän merkkiluonnoksia. Niiden joukossa oli kuitenkin mukavia oivalluksia – varsinkin eri tukikohtiemme merkeiksi. Myös yleismerkiksi sopivia kauniita ehdotuksia tuli kilpailuun. Johtokunta tuli kuitenkin siihen tulokseen, että toteuttamiskelpoista Tunturiladun hihamerkkiä ei luonnoksista löytynyt, sillä ne, jotka sisällöltään olisivat sopineet eivät kelvanneet kudottaviksi. Tukikohtiemme merkkejä tulevaisuudessa suunniteltaessa saattaa jokin nyt esiintullut idea olla toteuttamiskelpoinen. Myöskään ensimmäinen Tunturiladun merkki ei saanut armoa johtokunnan silmissä, vaikka se onkin hyvin palvellut silloisessa merkkijärjestelmässämme.

Keskustelujen jälkeen johtokunta hyväksyi meillä jo nyt olevan metallisen rintamerkin pohjalta tehtävän kankaisen, kudotun hihamerkin Tunturiladun jäsenmerkiksi. Alkuperäisen metallimerkin on suunnitellut Hannu Hiltunen. Uuden hihamerkkimme luonnos tulee jo kevätkokouksemme käsiteltäväksi. Jos tämä merkki saavuttaa jäsenkuntamme hyväksymisen, jäävät vanhat: Tunturiladun merkki ja Nilimerkki keräilijöiden tavoiteltaviksi harvinaisuuksiksi.

Stuorra-Ykä

ENONTEKIÖ — Hotelli Vuontispirtti Enontekiön Ylikyrössä saa uuden isännän. Äskettäin tapahtuneella kaupalla ovat **Eino ja Aune Lankinen** myyneet Vuontispirtti Oy:n osakekannan helsinkiläisille **Sirkka ja Risto Järviselle.** Omistajavaihdoksen näkyvänä tapahtumana on käynnistynyt hotellin saneeraus ja laajennus.

TOIMINTAMUISTIO

TUNTURILADUN YLIMÄÄRÄINEN KOKOUS

Tunturiladun ylimääräinen kokous pidetään 8.5.1982 klo 14.00 alkaen entisellä TVK:n talolla Töölöntullinkatu 8.

Kokouksessa käsitellään Tunturiladun ja Tunturikerho Kavtsin välinen sopimus, joka koskee "Kärrikaltion" (Alkärr 2:3/1) käyttöä.

☆

Kuvailta välittömästi kokouksen jälkeen. Kuvaillassa nähdään retkiaiheisia filmejä ja jäsenistön retkikuvia.

☆ **SUSI-KIISAN RAKENNUSTALKOOT**

Talkoot pidetään 25.7. – 15.8. -82. Tunturilatu tarjoaa talkoolaisille lämpimät ateriat. TERVETULOA.

☆

TUNTURIKERHOJEN YHTEISPALAVERI

Tunturikerhojen yhteispalaveri pidetään 2.–3.10. -82 Latukartanossa. Tilaisuus on tarkoitettu kaikille Tunturilatulaisille. Ohjelmassa on liikunnan lisäksi asiaa Tunturiladun toiminnan kehittämisestä.

Ilmoittautumiset tunturikerhoille 15.9. -82 mennessä.

☆

SUSIVIHKIÄISET JA VUOSIKOKOUS

Tunturiladun XXXVI Susiaiset pidetään tänä vuonna 6.–7. 11. Peurungassa, Jyväskylän lähistöllä. Tilaisuuden järjestelyistä vastaa Tunturikerho OUTSI.

Samassa yhteydessä pidetään Tunturiladun vuosikokous.

Susianomukset tulee toimittaa SUOMEN LADUN toimistoon 30.9. 1982 mennessä.

TERVETULOA TUNTURIMIELISET ULKO-TAMMIOON!!

Olemme jälleen tilanneet kauniin alkukesän sään ulkosaaristoon. Toivomme Teidän viihtyvän jälleen siellä niin vanhan kuin uudenkin ohjelmamme parissa.

Kuljetuksessa noudatamme viimevuotista menettelyä, joten 85 ensimmäistä ilmoittautujaa voimme varmuudella luvata mukaan. Siispä kiirehdi!

Lähtö perinteiseen tapaan Karhulasta riippusillan laiturista perjantaina 4. 6. 1982 klo 20.00. Paluu sunnuntaina n. klo 17.00.

Ilmoittaudu Tuula Kokkoselle ensi tilassa osoitteella Pajamäenkatu 9 B, 48600 KARHULA tai puhelimitse kotiin (952) 63526 ja toimeen (952) 63100/279.

Saaristoterveisin

KARHULAN TUNTURISUSIKERHO

Keski-Uusimaa Oy, Kerava 1982